

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI JUAN

Jatziritaki jiitaitziri “Ñaantsi”

1 ¹Owakiraa itantanakari jiwitsikantaitzi pairani, aritaki tzimaki jiitaitziri “Ñaantsi”. Ari itsipatarí Pawa. Tima Pawa jinatzí irirori. ²Iriitaki itsipatakari pairani Pawa owakiraa itantanakari. ³Iriitaki witsikajaantakirori maawoni tzimayitatsiri. Tikaatsi apaani tzimayitatsiri kaari jiwitsikajaanti irirori. ⁴Ikimitakowaitakari kitainkari ikitainkatakotairi atziriiti onkanya inkañaanitantaiyaari. ⁵Ikimitakotapaakari kitiijiyiinkatakotantatsiri otsinirikítzi. Tiimaita ikitsirinkiri joitsiwakawakiri kimitakotakawori tsinirikiri.

⁶Pairani jotyaantaki Pawa shirampari, jiita Juan. ⁷Iriitaki kinkithatakotapaakirini jiitaitziri “Kitainkari”, ari onkanya inkimisantaitantyaawori maawoni jiyotaantiri. ⁸Jirika Juan kaari jiitaitziri “Kitainkari”. Aña iriitaki pokaintsini ikinkithatakotakiri.

⁹Tima aritaki pokataiki jaka kipatsiki mapirotzirori ikimitakotari kitainkari, iriitaki kitiijiyiinkatakotairini atziriiti. ¹⁰Isaikapaintzi kipatsiki. Tima iriitaki witsikakirori kipatsi. Iro kantzimaitacha tii jiyotawakiri atziriiti. ¹¹Isaikimowitapaintari ijyininkamirinkaiti. Iro kantacha tii jaawakiri kamiitha. ¹²Iriima ikaatzi aawakiriri kamiitha, pairyaapiintanairiri ikimisantairi, iriitaki ishinitaki Pawa intomitaiyaari. ¹³Itomi jowajaantairi Pawa. Tiimaita ojoyawo itomitantapiinta atziriiti, inintakaanikiini, ikowi jowaiyantawaiti. Aña iri Pawa kowashitainchari intomitantya.

¹⁴Jirika jiitaitziri “Ñaantsi”, jatziritaki, isaikimotapaintai. Nishironkapirowaitantaniri jinatzí. Tyaaryoori inatzí iñaanitari. (Naakaiti ñaajaantakirori itasorinka, ari okimitajaantakawo itasorinka japintziti itomi Ashitariri.) ¹⁵Iriitaki ikaimakaimawintapaakiri pairani Juan, ikantapaaki: “Jirika nokinkithatakotakiri pairani, nokantaki: ‘Aatsikitaki poyaatapaakinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itakawo pairani tikiraamintha notzimi naaka’ ”. ¹⁶Tima kamiithapirowaitaki

irirori, irootaki ñaantayitaawori maawoni inishironkapirowaitapiintai. ¹⁷Pairani, iri Moisés-ni josankinatakaawiitakari Ikantakaantaitani. Iriima Jesucristo iriitajaantaki nishironkayitairi, irijatzi ñaawaitapiintairori tyaayoori. ¹⁸Tikaatsi matironi jiñiiri Pawa. Iriima japintziti itomi Ashitairi, saikimotajaantairiri, iriitaki kamantairi aakaiti ayotantaari tsika ikanta irirori.

Ikamantantakiri Juan owiinkaantantaniiri

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹Ikanta Judá-mirinkaiti nampitawori Jerusalén-ki, jotyaantaki Ompiratasorintsitaariiti itsipataakiri Leví-mirinkaiti, jiyaati josampitiri Juan, inkantapaakiri: “¿Tsika piitaka iiroka?” ²⁰Tii jimanakota Juan, ikamantantaki, ikantzi: “Tii naaka Cristo”. ²¹Ipoña japiitaitziri josampiitzi, ikantaitziri: “¿Tsikama piitayaaka? ¿Irokama Elías-ni?” Ikantzi Juan: “Tii naaka”. Iikiro ishintsitaitatzi josampiitzi: “¿Irokama Kamantantaniiri noyaakoniintani?” Ikantzi: “Tii”. ²²Ari ikantaitziri: “¿Tsikama piitaka iiroka? Pinkamantina, inkini nonkamantapairi otyaantakinari. Incha pinkinkithatakotya”. ²³Japiitanakiro Juan, ikantzi: “Naakataki kaima-kaimatapaintsiri otzishimashiki, nokantantaki: ‘Powamiithatainiri Awinkathariti tsika inkinapaaki, pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi’. Irootajaantaki ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniiri Isaías-ni”.

²⁴Ikanta jotyaantaniiti Fariseo-paini, ²⁵iikiro josampitanakitziri, ikantziri: “Tii Cristo pinaty iiroka, tii iiroka Elías, tii Kamantantaniiri pinaty iijatzi. ¿Litama powiinkaantantantari?” ²⁶Ari ikantzi Juan: “Apa nowiinkaamachiitantawo naaka jiña. Iro kantzimaitacha tzimatsi pitsipatakari, kaari piyotaiyini, ²⁷iriitaki poyaatapaakinani. Tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpiratani nonothopaitsitanyaariri i-zapato-ti.” ²⁸maawoni jiroka, iro awijaintsiri pairani jiitaitziro Betábara, intatsikirona jiña Jordán jowiinkaantantzi pairani Juan.

Joiyyati Pawa

²⁹Okanta okitiijyitamanai jiñaawairi Juan ikinapai Jesús, ikantzi: “Jirika joiyyati Pawa, iri piyakotaironi iyaaripironka atziriiti. ³⁰Iriitaki nokinkithatakotsitakari nokantaki: ‘Aatsikitaki shirampari poyaatinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itataikawori pairani tikiraamintha notzimi naaka’. ³¹Tii niyowitari naaka. Aña iro nopokantakari nowiinkaantanti, jiyotantyaariri Israel-mirinkaiti”. ³²Jiroka ikantanaki iijatzi Juan: “Noñaataikiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari shiro. Jookantapaakari. ³³Tii niyowitari naaka. Iro kantacha otyaantakinari nowiinkaantanti, ikantakina: ‘Aririka piñaaki ijyaawiinkashitakirini Tasorintsinkantsi jookantapaatyaari iitoki,

iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaantantatyaarimi Tasorintsinkantsi'.
³⁴Naakajaantaki ñaakiriri, iro nokinkithatakotantariri tima Itomi Pawa jinatzi".

Itanakawori jiyotaani Jesús

³⁵Okanta okitiiyyitamanai ari isaiki Juan itsipatakari apiti jiyotaani.
³⁶Ikanta jiñaawairi Jesús ikinapai, ikantzi Juan: "Jirinta joiyyati Pawa".
³⁷Ikimawaki apiti jiyotaani Juan, joyaatanakiri Jesús. ³⁸Ari ipithokanaka Jesús, jiñaatziiri joyaataiyakirini, ari ikantziri: "¿Tsika piyaatika?"
 Ikantaiyini irirori: "Rabí (Iro ikantaitziri 'Yotaanarí'), ¿tsika pinampitawoka?"
³⁹Ikantzi Jesús: "Pimpoki piñiuro". Ikanta joyaatanakiri, jiñaakiro tsika inampitawo. Ari jimayimotapaintziri tima aritaki tsiniriityaanaki.
⁴⁰Jirika kimakiriri Juan, oyaatanakiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro. ⁴¹Ikanta Andrés, apatziro jiyatashitanakiri iririntzi, jirika Simón, ikantapaakiri: "Noñaataikiri Mesías (iro ikantaitziri iijatzi, 'Cristo'.)"
⁴²Ipoña Andrés jaanakiri Simón isaikira Jesús. Ikanta Jesús jiñaawakiri iririntzi Andrés, ikantawakiri: "Iiroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka piitaiya 'Cefas' ". (Iro ikantaitziri iijatzi, Pedro.)^b

Ikaimaitakiri Felipe ipoña Natanael

⁴³Okanta okitiiyyitamanai, jataki Jesús Galilea-ki. Ari jiñaakiri Felipe, ikantapaakiri: "Poyaatina".
⁴⁴Jirika Felipe, Betsaida-jatzi jinatzi, irojatzi inampi Andrés iijatzi Pedro. ⁴⁵Ikanta Felipe, jiyatashitanakiri Natanael, ikantapaakiri: "Noñaataikiri josankinatakotakiri Moisés-ni janta Ikantakaantaitaniki, josankinatakotsitakari iijatzi Kamantantaniriiti. Iriitaki itomi José, Nazaret-jatzi".
⁴⁶Ari ikantzi Natanael: "¿Tzimatsima kamiithashiriri janta Nazaret-ki?"
 Ikantzi Felipe: "Pimpoki, piñiuri".
⁴⁷Ikanta Jesús jiñaawakiri ipokaki Natanael, ikantzi: "Aatsikitataiki jirika Israel-mirinkapirori, tii ithiiyanita".
⁴⁸Ari ikantzi Natanael: "¿Tsika janta piñaanaka piyotantakinari?"
 Ikantzi Jesús: "Noñaakimitya tikiraamintha ikaimimi Felipe pisaiki pankirintsitapishiki".
⁴⁹Ikantanaki Natanael: "Rabí, ¡Irokataki Itomi Pawa, irokataki Iwinkathariti Israel-mirinkaiti!"
⁵⁰Ikantzi Jesús: "Iro pikimisantamachiitantanakari nokantakimi 'noñaakimi pisaiki pankirintsitapishiki'. Iro kantacha, arimaitaka piñaaki pashini anaironi jiroka".
⁵¹Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Ari piñaakiro ashitaryagaiya inkiti. Ari impiyapiyataiyini maninkariiti jayitashitiri Itomi Atziri".^d

^a 1.39 Kantakotachari jaka "tsiniriityaanaki", irootaki ojoyawori ikantaitziri pairani "jiwiyaaka ooryaatsiri 10". ^b 1.42 Ikantaitziri "Cefas" jiñaaniki Aram-jatziiti, irootaki "Mapi". ^c 1.48 Iitachari jaka "pankirintsitapishi", irootaki ikantaitziri "higuera".

^d 1.51 Ojyakaawintachari jaka "ashitaryagaiya inkiti", tima aritaki onkantaki jiñaayiiitari inkitiwiri, kaari kantawitachani jiñiitapiintiri.

Aawakaantsi Caná-ki

2 ¹Okanta mawatapaintsiri kitiijyiri, ari jaawakaitari nampitsiki iitachari Caná, saikatsiri Galilea-ki. Ari osaikakiri iijatzi inaanati Jesús janta. ²Ari ikaimakaantaitakiri iijatzi Jesús itsipatakari jiyotaanipaini. ³Ikanta joimoshirinkaiyani, thaatapaaka imiritaiyarini. Opoña inaanati Jesús, okantanakiri otomi: “Thaatapaaka amiri”.^e ⁴Ikantzi irirori: “Tsinaní, ¿litama pikantantanari naaka? Aña tikira imonkaapaitita noñaagantantya”. ⁵Okantanakiri iroori ikaatzi pakotantatsiri: “Pantiro onkaati inkantimiri notomi”. ⁶Ari owaka janta 6 kowitzi mapinakitatsiri, iro jowantapiintari Judá-mirinkaiti jiña*a* ikiwayitantari inkitiwathatantyaari. Jiroka kowitzi, tzimayitatsi antitachari 50 litro jiña*a*, pashini 60 litro.^f ⁷Ikantanakiri Jesús ikaatzi pakotantatsiri: “Pijaikitiro jiña*a* maawoni kowitziki”. Ijakiropyotakiro kowitziki. ⁸Ipoña ikantzi Jesús: “Pinkitanaki kapichiini, paanakiniri aminakaantzirori oimoshirinkaantsi”. Ari ikantaiyakironi. ⁹Ikanta aminakaantzirori oimoshirinkaantsi jirawaki kapichiini jimiriitari piyanainchari ojiñaawita, tii jiyotzi tsika okinapaaki iroopirori imiriitari. Apa jiyotaiyini pakotantatsiri, tima iriitaki jaikitakirori jiña*a*. Ipoña aminakaantzirori oimoshirinkaantsi, ikaimakiri aawakaachari, ¹⁰ikantziri: “Iro jamitari atzirriiti jitapiintawo ipakotantziro tontaari jimiriitari, aririka inkimaniintaiyatyaani oimoshirinkachari, ari ipakotantaitziro jintaari. Irooma iiroka powaantakawo iroopirori jimiriitari irojatzi iroñaaka”. ¹¹Jiroka jantakiri Jesús nampitsiki Caná saikatsiri Galilea-ki, iro itanakawori itasonkawintantzi ari joñaagantziro ishintsinka. Ari ikimisantapirotanakiri jiyotaanipaini.

¹²Okanta okaatapaaki jiroka, jatanaki Capernaum, itsipatanakawo inaanati, iririntzipaini, iijatzi jiyotaanipaini. Tii osamani isaikapainti janta.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³Irootzimatai joimoshirinkapiintantawori Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi. Jataki Jesús Jerusalén-ki. ¹⁴Iñaapaakiri tasorintsipankoki yomparitariri ipirapaini, iijatzi ishironipaini. Ari isaikayitakiri iijatzi yomparitariri kiriiki.^{g h} ¹⁵Ikanta jiñaapaakiri,

^e 2.3 Kantakotachari jaka jimiritaitari, irootaki “vino”. ^f 2.6 Kantakotachari jaka 50 litro pashini 60 litro jiña*a*, irojatzi oiyawori ikantaitziri pairani 2 cántaro pashini 3 cántaro. ^g 2.14 Kantakotachari jaka ipirapaini iriitaki buey ipoña oijya. ^h 2.14 Ikaatzi pokayitatsiri Jerusalén-ki, jamayitzi iriikiti ipoñaakaayitari inampiitiki irirori. Iro ikowantari jiyomparityaari iriikitikiki Jerusalén-ki, onkantya jamanantantyaari piratsipaini intainiriri Pawa.

jaminthataki Jesús ipajaminto, jomishitowakiri maawoni yomparitachari tasorintsipankoki, itsipataakiri ipirapaini. Josokitakiri iiriikiti ikaatzi yomparitariri kiriiki, jotatsinkitsitakiri isaikamintopaini.

¹⁶Ikantakiri Jesús yomparitariri ishironi: “¡Paanairi pipira! ¡Tii okantzi pinkimitakaantiro ipanko Ashitanari iyomparintsipanko!” ¹⁷Ari ikinkithashiritanakiro jiyotaani okaatzi josankinaitakiri, kantatsiri:

Antawoiti nonkisakowintyaawo pipanko.

¹⁸Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Incha poñaayina pintasonkawintanti noñaantimiri imapiro otzimi pishintsinka pimatantawori jiroka”. ¹⁹Ikantzi Jesús: “Pimpookiro jiroka tasorintsipanko, ari awijawitayta mawa kitiiyiri, ari nontzinagairo iijatzi”. ²⁰Ikantaiyini Judá-mirinkaiti:

“Aña okaatzi 46 osarinti jantawaitaitzi jiwitsikaitantakawori jiroka tasorintsipanko, ¿ompoña pintzinagairo iiroka onkaati mawa kitiiyiri?”

²¹Jiroka “tasorintsipanko” ikinkithatakotakiri Jesús, iro ikantakotzi iwatha irirori. ²²Ikanta itzinagaa pairani Jesús, ikinkithashiritanairo jiyotaaniiti ikinkithatakotsitakiri. Irootaki ikimisantapirotantanakawori Osankinarintsipirori, iijatzi okaatzi ikantayitakiri Jesús.

maawoni jiyoshiritziri Jesús

²³Iinta isaiki Jesús Jerusalén-ki jomoshirinkaitziro Anankoryaantsi, oyyiki kimisantanakiriri jiñaayitakiri itasonkawintantaki. ²⁴Iro kantacha Jesús, tii jawintaari jirikaiti, tima jiyoshiritziri maawoni. ²⁵Tii ikowaajaitzi Jesús inkamantaitiri tsika ikantashiriyitzi atziriiti, aña jiyoshiritziri irirori.

Jesús ipoña Nicodemo

3 ¹Tzimatsi Fariseo jiita Nicodemo, iripirori Judá-mirinka jinatzi. ²Ikanta jirika jataki tsiniri jiñiiri Jesús. Ikantapaakiri: “Rabí, niyotaiyini iri Pawa otyaantakimiri piyotayitina, tikaatsi kantironi jantiro poñaagantakiri iiroka, tiirika itsipashiritari Pawa”. ³Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Incha pinkimisantawakina. Itzimirika kaari apiitaironi intzimai, iiro jiñairo impinkathariwintantai Pawa. Imapiro”. ⁴Ikantzi Nicodemo: “¿Kantatsima japiitairo intzimai shirampari antaripirotaintsiri? ¿Arima onkantaki intyagai omotziki inaanati, inkini japiitairo intzimai?” ⁵Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Itzimirika kaari tzimantaiyaawoni jiñaa, kaaririka intzimakaashiriyitairi Tasorintsinkantsi, iiro jiñairo ipinkathariwintantai Pawa.” ⁶Ikaatzi jowaiyantziri atziriiti, atziri jinatzi. Iriima ikaatzi tzimantaariri

ⁱ 3.5 Okaatzi kinkithatakotachari jaka “intzimantaiyaawo jiñaa”, tzimatsi oyyakaawintachari: Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha owiinkaantanaachari jowajyaantanairo kaaripirori. (2) Tzimatsi kantatsiri iro kinkithatakotacha itzimaari iinchaaniki. (3) Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha Tasorintsinkantsi, tima añaakotapiintakiri Tasorintsinkantsi joyyakaawintaitziri jiñaa.

Tasorintsinkantsi, tasorintsishiri ikantanaa. ⁷Iiro okompitzimotzimi nokantakimi: ‘Ontzimatyii papiitairo pintzimayitai’. ⁸Okimita tampiyainka otasonkantapiintzi tsika okowakaawo. Pikimawitawo oyamininka, tiimaita piyotzi tsikarika okinapaaki, tsikarika iyaatziro. Ari ikimiyitari iijatzi ikaatzi itzimakaayitairi Tasorintsinkantsi”. ⁹Japiitanakiro Nicodemo josampitziri: “¿Tsikama okantakotaka jiroka?” ¹⁰Ikantzi Jesús: “¿Iiroka, yotaapiintziriri Israel-mirinkaiti, tiima piyotzi tsika okantakota jiroka?” ¹¹Nokinkithatakotaiyimironi okaatzi niyotakotziri. Nokinkithatakotzimiro okaatzi nokitapiintaiyarini. Iro kantzimaitacha tii pikimisantaiyini iirokaiti nokantayitzimiri. Imapiro. ¹²Tii pikimisantana nokinkithatakotzimiro isaawijato, iro owatsipiro iiro pikimisantana aririka nonkinkithatakotimiro inkitijato. ¹³Tikaatsi apaani jataintsini inkitiki, apa jirika poñainchari inkitiki. Iri akinkithatakotziri, Itomi Atziri.’ ¹⁴Tima pairani Moisés-ni jowatzikakotakiri maanki otzishimashiki, ari inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ontzimatyii jowatzikakoitiri irirori, ¹⁵inkañaanitantaiyaari inkaati kimisantairini”.

Jitakotaari Pawa maawoni isaawijatzi

¹⁶“Tima jitakopirotaari Pawa isaawijatzi, ishinitakiri japintziti Itomi inkamawintiri, iiro ikaamaniyitai inkaati kimisantairini, aña inkañaaniyitai. ¹⁷Tima Pawa tii iro jotyaaantantyaariri Itomi jaka kipatsiki jiyakawintairi isaawijatzi, aña jowawijaakoshiritaatyiri. ¹⁸Ikaatzi kimisantairini Itomi Pawa, iiro jiyakawintaitziri. Iriima kaari kimisantayitaatsini, aritaki jiyakawintairi, okantakaantziro tii ikimisantairi japintziti Itomi Pawa. ¹⁹maawoni kaari kimisantatsini, aritaki jiyakawintairi, tima jantapiintatziro kaaripirori. Tima ipokawitapainta pairani kipatsiki jiiitaitziri ‘Kitainkari’, iro ikowapirotajaantanakiri tsinirikiri, jimanintawakiri ‘Kitainkari’. ²⁰maawoni antayitzirori kaaripirori ikisaniintatziro jiiitaitziri ‘Kitainkari’. Ikoimintawaita onkantya iiro jiyotakoyitantawo jantayitziro kaaripirori. ²¹Iriima matapiintanairori tyaaryoori, jawintaapirotari ‘Kitainkari’, iro jiñaitantyaawori jantawaipirotaatyiiniri Pawa”.

Jaapatziyaminthari iimintaitari

²²Ikanta okaatapaaki jiroka, jatanai Jesús Judea-ki itsipayitanaari jiyotaani, ari itsipatakari jowiinkaantantzi. ²³Iijatzi Juan jowiinkaantantzi irirori Enón-ki, okaakitapai Salim, tima janta ari otzimapirotzi jiña. Ikaatzi jatatsiri janta, jowiinkaayitawakiri. ²⁴Tima tikira jaakaantaitziriita Juan jomontyaitiri.

²⁵Ikanta kiyopayipaini jiyotaani Juan jiñaanaminthatakiri Judá-mirinka tsika onkantya inkitiwathatantyaari. ²⁶Ipoña jiyaataiyakini

isaiki Juan, ikantapaakiri: “Rabí, jirintaranki tsipatakimiri intatsikirona jiña Jordán, pikinkithatakotakinari, jowiinkaantatzi iroñaaka irirori, oiyiki atziriyi pokashitziriri”.²⁷ Ari jakanaki Juan, ikantzi: “Tsika ikanta piñaakiri jirika, tii opoñaashiwaita, aña iri Pawa ñaapirotakaariri.²⁸ Irokayitaki kimajaantakinari nokantaki pairani: ‘Tii naaka Cristo, apa jotyaaantaitakina niwatapaakiri nonkinkithatakotiri’.²⁹ Thami nojyakaantimiro: aririka jaawakaitya, iri aapiintzirori tsinani iimintaitari. Iriima itsipaminthari, iiro jiñaapirowaita irirori, apa inkimoshiritanaki inkimaki jiñaawaitanaki jiimitaitari. Ari nokimitsitakari naaka iroñaaka, tii noñaapirowaita, iro kantzimaitacha, antawo nokimoshiritaki.³⁰ Iikiro jiyaatayi inkimakoitiri jirika, irooma naaka ari nosantzikoityaakoti”.

Poñainchari jinoki

³¹ “Janairi maawoni poñainchari jinoki. Iriima nampitawori kipatsiki, isaawijatzi jinatzi, ikinkithatakotashitapiintawo isaawijato. Iriima poñainchari inkitiki janairi maawoni,³² ikinkithatakotziro okaatzi jiñiiri, okaatzi ikimiri. Iro kantzimaitacha iiro ikimisantaitziro ikinkithatakotziri.³³ Iro kantacha inkaati kimisantanairini, ari jimatanatya irirori ikinkithatakotanairi Pawa tyaaryoori jinatzi.³⁴ Ikaatzi jotyaaantziri Pawa, jiñaani Pawa ikinkithatakotzi. Tima Pawa jothotyiiro jinampishiritakaantantawo Itasorinka.³⁵ Jirika Ashitairi jitakotari Itomi, jimatakaakiri ipinkathariwintairo maawoni tziyayitatsiri.

³⁶ Inkaati kimisantanairini Itomi, ari inkañaanitai. Iriima kaari kimisantairini Itomi, iiro ikañaanitai, apa jatsipitaiyaawo jowasankitagairi Pawa”.

Jesús ipoña Samaria-jato

4 ¹ Ikanta Fariseo-paini ikimaiyakini, ikantaitzi: “Tzimaki oiyiki jiyotaani Jesús, jowiinkaataki oiyiki atziripaini, janaanakiri Juan”. Jiyotaki Jesús ikimaiyakini Fariseo. ² (Kaarimachiini Jesús owiinkaantatsini, aña jiyotaani owiinkaantatsiri.) ³ Irootaki Jesús ishitowantanakari Judea-ki, ipiyaawo Galilea-ki. ⁴ Ari iintathakitziro inkinanairo ipatsitiki Samaria-jatzi. ⁵ Irojatzzi jariitantakari nampitsiki saikatsiri Samaria-ki oita Sicar, iro tsipanampitawori ipatsiti pairani Jacob-ni ipanairiri itomi, José. ⁶ Ari osaikakiri jiña iiyakotani Jacob-ni. Tima jimakokitaki Jesús janiitaki, isaikimotapaakiro jiña, jiyiyaaka tampatzika ooryaa.^k

⁷ Ari opokaki Samaria-jato onkai jiña. Ikantziro Jesús: “Pimpina jiña nirawaki”. ⁸ Tima jiyaataiyatziini jiyotaani nampitsiki jamananti

^k 4.6 Ikantaitziri jaka “tampatzika ooryaa”, irojatzzi ikantaitziri pairani jiyiyaaka ooryaatsiri 6.

owanawontsi. ⁹maawoni Judá-mirinkapiroriiti tii jaapatziyari kamiithaini Samaria-jatziiti. Ari akanakiri tsinani okantanakiri: “¿Tsika pinkinakairoka iiroka, Judá-mirinka pinatzi, ipoña pikamitana naaka Samaria-jato nompimi jiña?” ¹⁰Ari jakanakiro Jesús, ikantziro: “Arimi piyoti iita ipantziri Pawa, ari piyotirimi kamitakimiri jiña, iiroka kamitinanimi naaka. Aritaki nompakimiro jiña añaakaantatsiri”. ¹¹Okantanaki tsinani: “Pinkatharí, tikaatsi pinkitantyaari jiña, inthomainta okantaka omo, ¿tsikatya payiroka pimpinari jiña añaakaantatsiri? ¹²Iri achariniiti Jacob-ni panairori pairani jiroka jiña, irootaki jimiriytajaantakari irirori, irojatzí jimiriytaka itomipaini, jimiriyitsitakawo iijatzí ipiraiti. ¿Panairima iiroka?” ¹³Jakanakiro Jesús, ikantanakiro: “maawoni miritawori jiroka jiña, iiro opiya imiri. ¹⁴Iriima miritayaawoni jiña nompiriri naaka, iiro jimiriytai. Tima jiñaatatsiri nopantziri naaka ari oshitowaashiritantayaari onkimiwaityaawo oshitowaatantyaarimi jiña añaakaantatsiri”. ¹⁵Okantzi tsinani: “Pinkatharí, pimpinawo naaka jiroka jiñaatatsiri, iiro napiitantaawo nomiriyitai, iiro nopiyapiyawaitanta jaka nonkai jiña”.

¹⁶Ari ikantziro Jesús: “Piyaati, pinkaimiri piimi, ompoña pimpiyaki jaka”. ¹⁷Okantzi tsinani: “Tikaatsi noimi”. Ikantziro Jesús: “Kamiitha pikantaki, tii itzimi piimi, ¹⁸tima tzimawitaka pairani ikaatzi 5 piimi. Iriima pitsipatakari iroñaaka, kaari piimi. Imapiro okaatzi pikantakiri”. ¹⁹Okimawaki ikantakiro, okantanaki tsinani: “Pinkatharí, niyotanakimi naaka kamantantaniri pinatzi. ²⁰Pairani nochariniiti Samaria-jatziiti ipinkathatapiintziri Pawa jaka otzishiki. Iro kantzimaitacha iirokaiti Judá-mirinkapirori pikantaiyini janta Jerusalén-ki, ari ampinkathatapiintairi”. ²¹Ikantanakiro Jesús: “Pinkimisantawaki tsinani, irootaintsi pimpinkathatairi iirokaiti Ashitairi, iiro okowajaanta pimpoki jaka otzishiki, iiro okowajaanta piyaati iijatzí Jerusalén-ki. ²²Imapirowitayata, tii piyotaiyirini iirokaiti iita pipinkathatapiintziri. Irooma naakaiti niyotziri itzimi nopinkathatziri. Tima jirika owawijaakotantatsini, Judá-mirinka jinaty. ²³Iro kantacha, irootzimataintsi. Iriitaki pinkathatajaantziriri Ashitairi pinkathashiritakairi. Tima iriyyitaki ikowiri Ashitairi pinkathayitairini. ²⁴Pawa irijatzí Tasorintsinkantsi, kaari koñaatatsini. Inkaati pinkathayitairini, ontzimatyii impinkathashiritaitiri, tii okowajaanta jantayitairo koñaayitatsiri”. ²⁵Okantzi tsinani: “Niyotzi naaka, ari impokaki Mesías, jiitaitziri Cristo. Aririka jariitayata irirori, ari inkamantapaakairo maawoni tsika okantakota”. ²⁶Ikantzi Jesús: “Naakataki, ñaanatajaantakimiri”.

²⁷Ari jariitayapaani jiyotaani. Iyokitzi jowapaakiri jiñaapaakiri ikinkithawaitakairo tsinani. Iro kantzimaitacha tikaatsi osampitapaakirini oita okowiri tsinani, tsikarika oita

ikinkithawaitakairori. ²⁸Ari ookanakiro tsinani oyowitinaki, jataki nampitsiki, okantapaakiri atziriiti: ²⁹“Pimpokaiyini piñiiri shirampari yotakinawori maawoni nantayitakiri pairani. ¿Kaarima Cristo?” ³⁰Ikanta ishitowaiyanakini atziriiti nampitsiki, pokaiyanakini isaikinta Jesús.

³¹Ari ipankinatayiarini jiyotaani, ikantziri: “¡Rabí, poya!” ³²Ikantzi Jesús: “Tzimatsi iita nowari naaka, tii piñagayironi iiroka”. ³³Ari josampitawakaiyanakani jiyotaani: “¿Tzimatsima iita amakiniriri jowanawo?” ³⁴Iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Nokimitakaantawo nowanawo naaka nantziro ikowiri otyaantakinari, ontzimatyii nonthonkiro antawairntsi ipakinari. ³⁵Jiroka pikantapiintaiyini iiroka: ‘Yotapaaka 4 kashiri osampatantyaari pankirntsi’. Iro kantacha nonkantimi naaka pamini pankirntsimashiki, aritaki sampainkataki ontzimatyii oyiipatya. ³⁶Inkaati antawaitatsini joyiipatiro pankirntsi ari impinayitairi. Okaatzi pankirntsi joyiipayitairi iriitayitaki oiyakaawintacha inkaati kañaanitatsini. Iro inkimoshiritantaiyaari pankitakirori intsipatayiaari oyiipatakirori. ³⁷Tima imapirotatya jiroka joyakaawintaitakiri, ikantaitzi: ‘Tzimatsi apaani pankitakirori, tzimatsi pashini oyiipatakironi’. ³⁸Notyaantakimi naaka piyaati iirokaiti poyiipayitairo kaari pipimirntsiwinta pantawaiwintiro. Tima tzimayitatsi pashini pankinatawori jantawaiwintakiro. Irokayitaki nintagayiaawoni jantawaitani jirikaiti”.

³⁹Tima oiyiki Samaria-jatzi saikaintsiri nampitsiki kimisantawakiriri Jesús okantakaantziro tsinani okantantapaaki: “Jiyotakinawo maawoni nantayitakiri pairani”. ⁴⁰Ikanta Samaria-jatziiti, jariitayapaakani ipankinatapaakari Jesús isaikimotanakiri inampiki. Ari jimatakiro Jesús, apiti kitiiyyiri isaikanaki, ⁴¹oyiki pashini kimisantanaintsiri ikimajaantakiri iriroriiti okaatzi ikantayitziri Jesús. ⁴²Ari ikantaitanakiro tsinani: “Kimisantayitaana naaka iroñaaka, tii iro nonkimisantantaiyaari pikamantapaakina, aña naaka kimajaantairi ikantayitziri. Niyotai iijatzi imapirotatya jowawijaakoshiritantai kipatsiki, iriitaki Cristo”.

Joshinchagairi Jesús itomi jiwari

⁴³Okanta imonkaataka apiti kitiiyyiri isaikapaaki Jesús Samaria-ki, awijanaki jiyaatiro Galilea-ki. ⁴⁴Tima iri Jesús kantaintsiri: “Apaani kamantantaniri tii ipinkathaitziri inampipiroki”. ⁴⁵Ikanta jariitaa Galilea-ki, oiyiki aawairiri kamiitha janta, tima aritaki jiñiitsitakari Jerusalén-ki okaatzi jantayitakiri Jesús joimoshirinkiro Anankoryaantsi.

⁴⁶Ari jariitaari Jesús janta Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyakiro jiña okimiwaitanakawo jimiriitari. Tzimatsi janta iriipirori jiwari, mantsiyataintsiri itomi janta Capernaum-ki. ⁴⁷Ikanta jirika jiwari ikimakotakiri Jesús ari jariitaari Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki, jiyaatashitanakiri jiñiiri. Ipankinatapaakari, jiyaati ipankoki,

joshinchagairi itomi, irootaintsi inkami. ⁴⁸Ari ikantanaki Jesús: “¿Iitama kaari pikimisantantana irokaiti? Pikowajaantzi noñaayimiro kaari piñaapiintzi pairani, pikowajaantzi nontasonkawintantawaki”. ⁴⁹Iro kantacha jiwari ikantanakiri: “Pinkatharí, thamiita iroñaaka, tikira ikamanakiita notomi”. ⁵⁰Ipoña ikantzi Jesús: “Pimpiyi pipankoki. Shintsitai pitomi”. Ikimisananaki shirampari okaatzi ikantakiriri Jesús, piyanaka. ⁵¹Ipiyaminthaita ipankoki, itonkiyotawaari jompirataniiti, ikantawairi: “¡Shintsitai pitomi!” ⁵²Josampitanakiri tsika jiwiyaa ooryaatsiri ikantakoniintantanaari itomi, ikantaiyini jimpiratani: “Chapinki, itainkanaki ooryaatsiri, ari awijanaki isaawawaitzi”.¹ ⁵³Ari ikinkishiritanakiro ashitariri aritaki jiwiyaaakari ooryaatsiri chapinki ikantakiri Jesús: “Shintsitai pitomi”. Iro ikimisanantanakari irirori, ari ikimitsitanakari iijatzi maawoni ijininkamirinkaiti irirori ikimisanantakiri Jesús. ⁵⁴Irootaki apititanaintsiri joñaagantziro Jesús itasonkawintantzi jariitaa Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki.

Kisopookiri Betesda-jatzi

5 ¹Okanta othonkapaaka jiroka, japiitairo joimoshirinkaiyani Judá-mirinka Jerusalén-ki. Ari jiyaatsitakari iijatzi Jesús.

²Janta Jerusalén-ki, ari osaikiri ikaawoshiminto jiiitaitziri iñaaniki Heber-mirinka “Betesda”. Tzimatsi okaatzi 5 opankochaantiki. Ari otsipanampitawo ashitakowontsi jiiitaitziro “Oijya”. ³Ari ipiyotakari ojyiki mantsiyari, kaari aminatsini, kisopookiri, thoriwaitatsiri jomaryaayitaka kipatsiki joyaawintawo ojyiwaatya jiña. ⁴Tima ikantaitzi:

Jinatzi ipokapiintzi maninkariiti ijiyiwaatakaairo jiña, intzimirika itanatyaaawoni impiinkaantantyaawo jiña ojyiwaata, aritaki ishintsitanai imantsiyawaitzi. ⁵Tzimatsi mantsiyari tzimakotaintsiri 38 osarintsi imantsiyawaitaki. ⁶Ikanta Jesús jiñaapaakiri jomaryaaka, jiyotapaaki osamani jimantsiyawaitaki jirika, josampitapaakiri, ikantziri: “¿Pikowima pishintsitai?” ⁷Ari jakanaki mantsiyari: “Pinkatharí, tii itzimi liitya owiinkaatinani aririka ojyiwaapaititya jiña. Tima nokowawitapiinta nompiinkaatimi naaka, janaakotana pashini ipiinkaataki irirori”.

⁸Ari ikantzi Jesús: “Pintzinai, paanairo pomaryaaminto, piyaatai”.

⁹Apathakiro ishintsitanai jirika, jaanairo jomaryaaminto, aniiitanai. Iro kantacha, tima kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi, ¹⁰ikantakiri Judá-mirinkaiti jirika shirampari shintsitaatsiri: “Kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, tii oshinitaantsitzi paanairo pomaryaaminto”. ¹¹Jakanaki jirika shirampari, ikantzi: “Ikantakina oshinchagaanari: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai’ ”. ¹²Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “¿Iitaka kantakimiri: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’ ” ¹³Iro kantacha

¹ 4.52 Kantakotachari jaka “itainkanaki ooryaatsiri”, irootaki ikantaitziri pairani “hora 7”.

jirika shirampari tii jiyotziri iita oshinchagairiri, tii jiñaawairi Jesús tsika ikinanaki, ipiyotaiyakani atziriri janta. ¹⁴Ipoña Jesús jiñagairi shirampari janta tasorintsipankoki, ari ikantziri: “Pinkimi, aritaki shintsitaimi iroñaaka, iiro papiitairo pantairo kaaripirori, ari onkantya iiro awijyimotantaimi kowiinkapirotatsiri”. ¹⁵Ikanta jirika shirampari jatanaki, ikamantakiri Judá-mirinkaiti iriitaki Jesús oshinchagairiri. ¹⁶Iro opoñaantari ikowi Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima joshinchaantaki kitiiyiri jimakoryaantaitari. ¹⁷Iro kantzimaitacha, ikantanaki Jesús: “Ari ikantaitatyaani jantawaitzi Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzí naaka nantawaitzi”. ¹⁸Irootaki, ikowapirotantanakari Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima tii apa jantawaitantakawo kitiiyiri jimakoryaantaitari, aña jojyakotakari Pawa, ikantakira Jesús iriitaki Pawa iwaapatitajaantari irirori.

Ishintsinka Itomi Pawa

¹⁹Ipoña Jesús jakanakiri, ikantziri: “Jirika Itomitari Pawa tikaatsi jantashiwaitya ikowakaanikiini. Apa jantziro okaatzí jiñaakotziriri Ashitariri. Okaatzí jantziri Ashitariri, iroatzi jantziri Itomi. Imapiro. ²⁰Tima jitakotari Ashitariri jirika Itomitari, joñaayiri maawoni jantayitziri irirori. Iikiro joñaagatyiri oitarika antawoititsiri, iyokitzi powiri irokaiti. ²¹Tima ikimita Ashitariri jañaakaayitziri kaminkari, ikañaanitakairi, ari ikimitari iijatzí Itomitari, jañaakaayitiri inkowiri irirori. ²²Tii jiyakawintantzi Ashitariri, aña iri Itomi ishinitaki jiyakawintantai, ²³ari onkantya maawoni impinkathaitantyaariri Itomi ikimitaitziri Ashitariri. Kaari pinkathatairini Itomitari, tii ipinkathatsitari Ashitariri, otyaantakiriri.

²⁴Itzimirika owakimpitatyaawoni nokantayitziri, impoña inkimisantanairi otyaantakinari, aritaki inkañaanishiriyitai. Iiro jowasankitaawaitaitziri, tima kaatapaaki ikaamaniiwaitzi, kañaani ikantayitaa. Imapiro. ²⁵Irootzimataintsi imonkaatya, iroñaaka, inkimapaititairo kamashiririiti iñaani Itomi Pawa. Inkaati kimawaironi, aritaki jañaashiriyitai. Imapiro. ²⁶Tima ikimita Ashitariri jañaakaantzi, iro ishinitakiniri iijatzí Itomi jañaakaanti irirori, ²⁷ishinitakiniri iijatzí jiyakawintantai, tima iriitaki Itomi Atziri. ²⁸Iiro piyokitziwintashitawo jiroka. Tima irootzimataintsi imonkaataiya inkimantaiyaawori kaminkariiti iñaani, ²⁹ari impiriintayitanaki tsika ikitayitaka. Ikaatzí antayitakirori kamiithari, ari inkañaaniiyitai. Iriima ikaatzí antapiintakirori kaaripirori, jañaawitaiya jowasankitaitiri”.

Ñaajaantakiriri Cristo

³⁰“Tii nantashiwaitawo nokowashitari, iri Ashitanari shinitanawori niyakawintantai. Okaatzí nokantakowintantziri tampatzika okantaka,

tima tii nantashiwaitawo nokowiri naaka, ãña iro ikowiri Ashitanari otyaantakinari. ³¹Naakami kinkithatakowaitashitachani apaniironi, tii opantawo nokinkithatakowaiwitaka. ³²Iro kantzimaitacha tzimatsi kinkithatakotakinari, niyotzi irootaki tyaaryoopirotatsiri ikinkithatakotakinari irirori. ³³Imapirotatya ikinkithatakotakina Juan potyaantantakariri pairani josampitaitiri. Tima okaatzi ikinkithatakotawakinari imapirotatya. ³⁴Iro kantacha tii iro nonkinkithatakomachiiti okaatzi ikinkithatakotakinari atziri kimitakariri Juan. ãña iro nokinkithatakotzi matzirori owawijaakoshiritaimi. ³⁵Tima Juan iri kimitakariri ootamintotsi kitijiyiinkatapaintsiri. Iro pikowapaintziri iirokaiti pinintaawatyaawo ikimitari kitainkari. ³⁶Iro kantacha tzimatsi kinkithatakotanari naaka, anairiri Juan. Okaatzi nantziri naaka, irootaki ikantanari Ashitanari nantiro, iro oñaagantzirori iri Ashitanari otyaantakinari. ³⁷Ari ikimitakariri Ashitanari, otyaantakinari, ikinkithatakotakina irirori, tiimaita pikimisantziro iñaani. Tii piñaapootanitziri. ³⁸Tii otyaantaajaitzimi iñaani, tima tii pikimisantziri jotyantani. ³⁹Amatsinka pikantawita piñaanatziro Osankinarintsipirori, poyaakoniintawo piñaayitairo pinkañaanitai. ãña naakawitaka okinkithatakotzi Osankinarintsipirori, ⁴⁰tiimaita pikowaiyini iiroka pawintaayitaina pinkañaanitantaiyaari. ⁴¹Tii naminaminatashitawo naaka inthaamintawaitina atziriri. ⁴²ãña niyotsitatakimi tsika pikantaiyani iiroka, niyotsitzimi iijatzi tii pitakotari Pawa. ⁴³Naakataki jowaki Ashitanari nopairyagairo iwairo. Tiimaita pagaiyawakinani kamiitha iirokaiti. Irooma aririka impoki pashini pairyaashiwaitapaatyaawoni iwairo irirori, iri paayitawakiri kamiitha. ⁴⁴¿Tsikama pinkini pinkimisantaiyini, iiroka thaamintashiwaitawakaacha, tii paminaminatziro pinthaamintawintaiyaari Pawapirotatsiri? ⁴⁵Iro pikinkishiriwaitashita naaka thawitakotimini Ashitanariki. Iri thawitakotajaantaimini Moisés-ni, pawintaapiintari iirokaiti. ⁴⁶Arimi pinkimisantaajaitakirimi Moisés-ni, ari pinkimisantawakinami naaka, tima naakataki josankinatakotaki Moisés-ni. ⁴⁷Irooma tii pikimisantziro okaatzi josankinatakiri, ¿tsikama pinkini pinkimisantiro nonkantayitimiri naaka?”

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

6 ¹Ikanta othonkapaaka jiroka, montyaanaki Jesús intatsikironta inkaari saikatsiri Galilea-ki, irojatzi jiiitaitziri Tiberias. ²Ojyiki atziri oyaatakiriri, tima jiñaakitziiri itasonkawintantaki joshinchaayitairi mantsiyariiti. ³Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki, ari isaikapaaki itsipayitakariri jiyotaani. ⁴Irootaki ariitzimataiya kitijiyiri Anankoryaantsi,

ari joimoshirinkapiintari Judá-mirinkaiti. ⁵Ikanta jaminapaaki Jesús, jiñaatzí ojyiki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri Felipe: “¿Tsikama amanantika owanawontsi owakaiyaariri maawoni jirika atziri?” ⁶Aña josampitashitari Felipe jiñaantyaariri tsika inkanti, tima jiyotajaantaki Jesús oita jantiri. ⁷Ari jakanaki Felipe, ikantanaki: “Iiro jantita 200 kiriiki amanantimi owanawontsi, aña iipichokiini jowamatsitya jirikaiti”.^m ⁸Ipoña ikantanaki Andrés, iriitaki pashini jiyotaani, iririntzi Simón Pedro, ikantzi: ⁹“Jirika jaka iintsi amaintsiri 5 tanta, apiti shima. Iro kantacha, ¿arima jantitattyaaari ojyiki atziri?”ⁿ ¹⁰Ari ikantzi Jesús: “Pínkantiri isaikaiyini maawoni”. Okatawoshimashitatzí janta, ari isaikaiyakini. Ikaataiyini 5000 shirampariiti. ¹¹Ari jaakotanakiro Jesús tanta, ithonkakiro ipaasoonkitakiri Pawa, jinashiyitakari ikaatzí saiyitaintsiri. Ari ikimitaakiri shima, ipayiitakiri maawoni kowatsiri. ¹²Ikanta ikimaniintaiyapaakani maawoni, ikantairi Jesús jiyotaani: “Paayitairo opitoki okaatzí tzmagaantapaintsiri, iiro apaawaitanta”. ¹³Joyiitairo jiyotaaniiti, ijaikiyitai 12 kantziri opitoki tzmagaantapaintsiri kaawitachari 5 tanta. ¹⁴Jirikaiti atziri, jiñaakiro itasonkawintakiro Jesús owanawontsi, ikantaiyanakini: “Imapirotatya, iriitaki jirika Kamantantaniri ikajyaakagaitakiri impoki jaka kipatsiki”.

¹⁵Iro kantacha Jesús jiyotaki ishintsiwintaitatyíiri jaayiitanakiri impinkathariwintiri atziriiti, iijatzí itonkaanai otzishiki, inkini isaikawaiti apaniroini.

Janiitantawo Jesús inkaari

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶Ikanta otsiniriityaanaki, oirinkaiyaani inkaariki jiyotaani Jesús, ¹⁷otitaiyapaani pitotsiki, montyaakotaiyaini jiyaatairo Capernaum-ki. Aritaki tsiniripirotanaki, tikira ipiyaata irirori Jesús. ¹⁸Ari otampiyatapaaki, antawoiti otamaryaakotanaki inkaari. ¹⁹Aritaki santhataki jimontyaakotaiyini, jiñaatziiri Jesús ipokashitairi janiitantaawo inkaari. Antawo ithaawaiyanakini jiyotaani.^o ²⁰Ikantapai Jesús: “¡Naakataki, iiro pithaawaiyini!” ²¹Kimoshiri ikantaiyani jotitawairi pitotsiki, tikira osamanitzi, aatakotaiyapaakani tsika ikowiro jariitya.

Ojyiki atziriiti aminaminatakiriri Jesús

²²Okanta okitijiyitamanai, irojatzi isaikaiyakini atziriiti intatsikirona, jiyotaiyakini apinto inatzi pitotsi jimontyaantanakari yotaariiti, tii

^m 6.8 Ikantakoitziri jaka “200 kiriiki” irijatzí ikantaitziri pairani “200 denario”.

ⁿ 6.9 Ikantaitziri jaka jiroka tanta, irootaki jiwitsikaitaki cebada. ^o 6.19 Kantakotachari jaka “santhataki jimontyaakotaiyani”, irojatzi ikantaitziri “5 tiirika 6 kilómetro”, ikantaitziri iijatzí pairani “25 tiirika 30 estadio”.

itsipatanaari Jesús. ²³Ariitakotantapaaka pashini pitotsi poñainchari Tiberias-ki, aataiyapaakani okaakitzi jowaiyakani tanta chapinki ipaasoonkiwintakiri Awinkathariti. ²⁴Ikanta jiñaakiri tii isaiki Jesús, iijatzi jiyotaaniiti, otitaiyanakani atziriiiti pitotsiki, jataki Capernaum-ki jamina-minatairi.

Jiitaitziri Jesús “owanawontsi añaakaantaniri”

²⁵Ikanta jariitaiyapaakani intatsikironta, jiñaapairi Jesús, josampitapaakiri: “Rabí, ¿tsikapaitima pipokaki iiroka jaka?” ²⁶Ikantanakiri Jesús: “Irootaki pamina-minatantanari iirokaiti tima pikimaniintaiyakani chapinki powaiyakani, aña tii iro pamina-minatantinari pikimathatanakiro notasonkawintantaki. Imapiro. ²⁷Tii opantawo piñaashintsiwintashiwaityaawo owanawontsi thonkanitachari, aña iro piñaashintsiwintya initatsiri, kañaanitakaimini. Iro owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tima Pawa, Ashitariri, iriitaki jookotakiri”. ²⁸Ipoña josampiitanakiri, ikantaitziri: “¿Tsikama nonkantyaaka noñaashintsiwintantyaawori ikowiri Pawa?” ²⁹Jakanaki Jesús: “Ikowiri Pawa pinkimisantairi jirika jotyaaantakiri”. ³⁰Ipoña josampiitanakiri iijatzi: “¿Incha pintasonkawintanti nonkimisantimiri? ¿litama pantayitakiri? ³¹Pairani achariniiti jowayitakawo otzishimashiki jiitaitziri ‘maná’, irootaki okantziri Osankinarints:

Pawa pakiri owanawontsi paryaintsiri inkitiki”.^p

³²Jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzii owanawontsi pirotatsiri poñaachari inkitiki, kaari Moisés-ni pantironi. Aña iri Ashitanari payitimironi. Imapiro. ³³Tima jirika owanawontsi ipantziri Pawa, iriitaki poñaachari inkitiki, iri kañaanitakaayitairini isaawijatziiiti”. ³⁴Ari ikantaitanakiri: “Pinkatharí, pimpapiintinawo jiroka owanawontsi”.

³⁵Ikantzi Jesús: “Naakataki owanawontsi kañaanitakaantaniri. Inkaati tsipatainani naaka, iiro itajyaawaitai. Inkaati kimisantanainani, iiro jimiriwaitai. ³⁶Aritaki nokantaiyakimini, tiimaita pikimisantaianani okantawitaka piñaawitakina. ³⁷Ikaatzii itsipashiritakaakinari Ashitanari, iriyyitaki tsipashiripirotainani, iiro nomanintawakiri naaka. ³⁸Tima tii iro nompokantatyaari nopoñaaka inkitiki nantayitiro nokowashiwaitari naaka, aña iro nantapiinti ikowiri Ashitanari, otyaantakinari. ³⁹Jiroka ikowiri Ashitanari otyaantakinari, iiro nopiyakaantawaitzi apaani ikaatzii itsipashiritakaakinari, aña ontzimatyii nowiriintayitairi iwiyaantapaatyaawoni kitiiyyiri. ⁴⁰Tima ikowiri Ashitanari iijatzi,

^p 6.31-58 Jaka kantakotacha “owanawontsi”, irootaki ikantaitziri pairani “tanta”. Ari okimitari iijatzi, ikinkithatakoitziro pairani tanta, iro ikinkithatakoitzi maawoni owanawontsi. Iroowaitaki akantapiintaiyini aakaiti: “Poya kaniri”, tii apa ankinkithatakotiro kaniri, aña tzimatsi iijatzi wathatsi oyaari.

maawoni kowakowatairini Itomi Pawa, inkaati kimisantairini, aritaki inkañaanitakaayitairi. Naakajaantaki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitijiyiri”.

⁴¹Iro ipoñaantanakari Judá-mirinkaiti ikijyimawaitanakiri Jesús, tima ikimaki ikantaki: “Naakataki owanawontsi poñaachari inkitiki”.

⁴²Ari ikantawakaiyanakani: “¿Kaarima jirika Jesús, itomi José? Niyotziri naaka ashitariri. ¿litama ikantantari: ‘Nopoñaatya inkitiki?’ ”

⁴³Ikantanaki Jesús: “Aritapaaki pikijyimawaitana. ⁴⁴Tikaatsi tsipashiriwaitinani, iiorika jamashiritairi Ashitanari otyaantakinari. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitijiyiri. ⁴⁵Josankinariki Kamantantaniriiti, ikantaki:

Iri Pawa yotagairini maawoni.

maawoni kimairiri Ashitanari, yotairiri irirori, itsipashiritaana naaka. ⁴⁶Tii nokantzi tzimatsi ñaapootakirini Ashitanari, aña apaniroini jiñaapootziri poñaachari Pawaki. ⁴⁷Itzimirika kimisaintainani naaka, aritaki inkañaanitai. Imapiro. ⁴⁸Naakataki owanawontsi añaakaanirini. ⁴⁹Jowawitakawo pichariniiti ‘maná’ otzishimashiki, kamayitzimaitaka. ⁵⁰Iriima oiyakawori owanawontsi nokinkithatakotziri naaka ipoñaatya inkitiki. Itzimirika owaiyaarini jirika, iiro ikaamanitai. ⁵¹Naakataki kañaaniri owanawontsi poñaachari inkitiki. Intzimirika owatyaawoni jiroka owanawontsi, ari inkañaanitai. Jiroka owanawontsi nopantziri naaka, nowathapiro inatzi. Iri noshinitakowinta isaawijatziti inkañaanitantaiyaari”.

⁵²Ari ikantawakaiyani Judá-mirinka: “¿Tsika inkinakairoka jirika jowakaantairori iwatha?” ⁵³Ikantanaki Jesús: “Irorika powawo iwatha Itomi Atziri, iiorika piriro iriraani, iiro pikañaanitai. Imapiro. ⁵⁴Itzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, ari inkañaanitai. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitijiyiri. ⁵⁵Tima jiroka nowatha owanawontsipirori inatzi, jiroka niraani iro imiripiroitari. ⁵⁶Intzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, itsipashiritaatyaana naaka, iijatzi naaka notsipashiritatyaari irirori. ⁵⁷Tima jirika Ashitanari otyaantakinari, kañaaniri jinatzi, iriitaki añaakaanari naaka. Ari okimitsitari iijatzi, intzimirika owaiyaanari naaka, iriitaki nañaakaayitairi. ⁵⁸Nokinkithatakotatziro owanawontsi poñaachari inkitiki. Jiroka owanawontsi tii oiyawo ‘maná’ jowayitakari pairani pichariniiti iiroka, okantawitaka jowawitakawo, ikamayitaki. Iriima inkaati owatyaarini jirika oiyawori owanawontsi, ari inkañaanitai”. ⁵⁹Irooyitaki jiyotaantakiri Jesús ipiyotaiyakani janta japatotapiintaita saikatsiri Capernaum-ki.

Ikinkithatakoitziro kañaanitaantsi

⁶⁰Ikanta ikimaitakiro jiroka yotaantsi, jirikaiti ikaatzii oyaatziriri Jesús, ikantaiyanakini: “Jiroka ikantayitakiri Jesús pomirintsi

akantyaawori. ¿Litama kimisantamachiitirini?” ⁶¹Ikanta Jesús, jiyotaki okaatzi ikijyimawaitziriri, josampitanakiri: “¿Tiima inimotzimi jiroka? ⁶²¿Litama awijatsini, aririka piñiiri Itomi Atziri intzinagaiya ipoñaaka pairani? ⁶³Okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro kantakotacha añaashiritakaantatsiri, kaari awathapirori nokinkithatakotzi, tikaatsi oitapirotya awatha. Aña iro nokinkithatakotzi awintaashirinkantsi kaari koñaanitatsi, kañaanitakaantatsiri. ⁶⁴Iro kantacha iinitatsi iirokaiti kaari kimisantatsini”. Tima jiyoshiritakiri Jesús kaari kimisantatsini, inkaati pithokashitirini. ⁶⁵Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Iro nokantsitakimiri: ‘tikaatsi tsipashiriwaitinani naaka: iiorika ishinishiritaanari Ashitanari’”.

⁶⁶Aripaiti, ipiyapithatanakari Jesús oiyiki oyaawitapiintariri. ⁶⁷Ipoña josampitanakiri Jesús 12 jiyotaani: “¿Pikowima iirokaiti piyaayitai?” ⁶⁸Ari jakanaki Simón Pedro: “Pinkatharí, ¿litama niyaatashitiri? Aña iirokatakiki kinkithatakotakirori añaamintotsi. ⁶⁹Aritaki nokimisantaiyakimini. Niyotaiyini iirokatakiki Cristo, Itomi Pawa Kañaaniri”. ⁷⁰Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka iyoshiitakimiri pikaataki 12? Iro kantzimaitacha, tzimatsi apaani pikaataki kamaarishiryaaki”. ⁷¹Jiñaawaitakiro jiroka Jesús, ikinkithatakotatziiri Judas, Itomi Simón Iscariote. Tima iriitaki Judas pithokashityaarini, iriitwita itsipatapiintari 12 jiyotaani.

Iririntzipaini Jesús tii ikimisantaiyirini

7 ¹Ikanta othonkapaaka jirokapaini, jariitantawaita Jesús janta Galilea-ki. Tii ikowi isaikanai Judea-ki, tima jaminaminatatziiri Judá-mirinkaiti intsitokiri. ²Iro kantacha monkaatzimataa kitijiyiri ikimoshiriwintapiintziro Judá-mirinkaiti jiiitaitziri “pankojyitantsi”. ³Ithainkitanakari, iririntzi okaakiini, ikantanakiri: “Iiro pimanawaita jaka, piyaati Judea-ki jiñaantimiri piyotaaniiti onkaati pantayitiri. ⁴Tima ikaatziri kowatsiri jasagaawintaityaari, tii imanakaawo jantayitziiri. Pantayitziro iiroka oiyitarika, poñaagantiro tsika ipiyotaiyani atziriiti”. ⁵Tiitya ikimisantaajaitziri iijatziri iririntzipaini. ⁶Ari ikantanaki Jesús: “Aña tikira imonkaapaitaata noñaagantantya naaka, irooma iirokaiti inimowaitzimi maawoni kitijiyiriki. ⁷Tii ikisaniintzimi iirokaiti isaawijatziiiti. Irooma naaka owanaa ikisaniintana, tima koñaawo nokantziro naaka, okaatzi jantayitziiri kaaripirori inatzi. ⁸Piyaataiyini iiroka joimoshirinkaita, iiro niyaatsita naaka, tima tikira imonkaapaitita noñaagantya”. ⁹Ikantakiro jiroka, irojatzi isaikanaki Galilea-ki.

Joimoshirinkiro Jesús jiiitaitziri “pankojyitantsi”

¹⁰Ari jatayakini iririntzipaini, jatanaki iijatziri Jesús joimoshirinkaita tii joñaagantajaanta, imananikiini ikantaka. ¹¹Jaminaminatakiri

Judá-mirinkaiti janta joimoshirinkaita, ikantaiyini: “¿Tsikama isaikaajaitzika shirampari?” ¹²Ojyiki atziriiti kinkithatakotakiriri Jesús. Tzimatsi kantayitatsiri: “Kamiithari jinatzi shirampari”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Tii ikamiithatzi, aña jamatawitakiri atziriiti”. ¹³Iro kantzimaitacha, manaantsikiini ikinkithatakoitziri Jesús, tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti.

¹⁴Okanta oniyankitaki joimoshirinkaita, tyaapaaki Jesús tesorintsipankoki, jiyotaantapai. ¹⁵Iyokitzi ikantawakaiyanakani Judá-mirinka, ikantaiyini: “¿Tsikama jiyotanitantari jirika, tii ityaapirowita tsika jiyotaantaizti?” ¹⁶Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzi niyotaantziri tii naaka yotashityaawoni, aña iri yotakaanawori otyaantakinari. ¹⁷Inkaati kowapirotaironi ikowiri Pawa, ari jiyotairo iri Pawa yotakaanawori okaatzi niyotaantziri, tima tii naaka yotashiwaityaawoni. ¹⁸Tima ikaatzi yotaantzirori jiyotashiwaitari, jaminaminatatzii impinkathaitiri. Iriima kowakowatzirori ipinkathaitairi otyaantakiriri, iri ñaawaitzirori iroopirori. Tii itzipishiriwaitzi irirori. ¹⁹¿Tiima josankinawitakimi pairani Moisés-ni Ikantakaantaitani? Iro kantacha, tii pimonkaataiyironi. ¿Iitama pasaryiimatantanari pintsitokina?” ²⁰Ari ikantaiyanakini atziriiti: “¡Kamaari! ¿Iitama asaryiimatzimiri intsitokimi?” ²¹Ikantzi Jesús: “maawoni iirokaiti owanaa iyokitzi pikantayitaka piñaakina nantakiri kitiiyyiriki jimakoryaantaitari. ²²Iro kantzimaitacha, ikantakaantaki Moisés-ni pintomishitaanitapiintanti. (Okantawitaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaawoni jiroka, aña iri poñaakaantanakawori achariniiti tikiraamintha itzimi Moisés-ni.) Iro opoñaantari pitomishitantapiintaki iirokaiti, kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ²³Piñaakiro, pimonkaatantyaawori iirokaiti Ikantakaantani Moisés-ni pitomishitantapiintaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ¿Iitama pikisaniintantanari naaka noshinchagairi atziri maawoni iwathaki kitiiyyiriki jimakoryaantaitari? ²⁴Paamaakowintya owapiyimotzimikari aririka piyakawintanti. Aña tampatzikashiripiro pinkantya piyakawintanti”.

¿Iriitakima jirika Cristo?

²⁵Tzimayitatsi Jerusalén-jatzi, osampitantanantsiri, ikantzi: “¿Kaarima jirika jaminaminaitziri intsitokaitiri? ²⁶Jirinta isaikaki, maawoni jiñaitziri ikinkithawaitzi. Tikaatsitya akotashitirini. ¿Jiyotatziima jiwariiti imapirotatya Cristo jinatzi jirika shirampari? ²⁷Iro kantacha ayotaiyirini jirika tsika ipoñaawo. Irooma paata aririka impokaki mapirotzirori jiita Cristo, tikaatsi yotatsini tsika ipoñaawo”. ²⁸Ikanta ikimaki Jesús, isaiki jiyotaantzi tesorintsipankoki, shinchiinka ikantanaki: “¡Arima, piyotaiyinima tsika nopoñaawo! Tii naaka nintakaashityaawoni nompoki, aña jotyaaantani ninatzi jawintaapiroitari. Kaari piyotaiyini iirokaiti.

²⁹Niyotziri naaka tima iri notsipatari, iriitaki otyaantakinari”. ³⁰Ari ikowawitanaka jaakaantirimi, iro kantacha tikaatsi akotashitirini, tima tikira imonkaapaitaata. ³¹Ojyiki kimisantanakiriri Jesús, ikantaiyini: “Kaaririka jirika Cristo pokatsini, iirotya itasonkawintantzimi, ñaakiro”.

Jotyaantaki Fariseo oirikirini Jesús

³²Ikanta Fariseo-paini ikimakiri atziriiti ikinkithatakotziri Jesús, jaapatziyanakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantaki aamaakowintawori tasorintsipanko jotiyiri. ³³Ari ikantzi Jesús: “Kapichiini nosaikimotanaimi iirokaiti, irootaintsi niyaatai isaiki otyaantakinari. ³⁴Ojyiki paminawitaina, iiro piñagaana, iiro pitsipatana tsika nosaikapai naaka”. ³⁵Ari josampitawakaanaka Judá-mirinkaiti: “¿Tsika jiyaamachiitika jirika iiro añaatari? ¿Jiyaatayiima pashiniki nampitsi ikinayitaki ajyininkapaini, inkini jiyotaayitairi kaari ajyininkata? ³⁶¿Iitama ikantakotziri: ‘Paminawitaina, iromaita piñagaana, iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka?’ ”

Jiña kañaanitakaantatsiri

³⁷Ikanta iwiyaantapaakawori kitiiyiri ari joimoshirinkapiroitari. Ari ikatziyanaka Jesús, shintsiini jiñaawaitanaki, ikantzi: “Itzimirika miriniintawaitatsini, intsipashiritaina naaka, jimiriwaitaiya. ³⁸Tima okantzi Osankinarintsipirori: Inkaati kimisantainani naaka, onkimitaiyaawo oshiyaashiritantyaarimi jiña kañaanitakaantatsiri”. ³⁹Iri jojyakaawintzi Jesús inkaati kimisantairini inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi. Okantawitaka tikiraata jotyaantiriita Tasorintsinkantsi, tima tikiraata itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo.

Ipookaiyanakini atziriiti

⁴⁰Tzimatsi kimakiriri Jesús ikantaki, ikantaiyanakini: “Imapirotatziiri jirika shirampari Kamantantaniri jinatzi”. ⁴¹Tzimatsi pashini kantanaintsiri: “Cristo jinatzi jirika”. Ikantzi pashini: “Kaari, tima Cristo iiro ipoñaawo Galilea-ki. ⁴²Tima okantzi Osankinarintsipirori: Imponiiaawo Cristo-tatsiri janta Belén-ki, inampiki pairani pinkathari David-ni. Iriitaki icharini David-ni”. ⁴³Ari itzimawintawakaawintanakari atziriiti jirika Jesús. ⁴⁴Tzimatsi kowawitanainchari jaakaantirimi, tikaatsimaita akotashitirini.

Tii jiñaitzi kimityaarini jiñaawaitzi

⁴⁵Ikanta aamaakowintawori tasorintsipanko jatayaini isaiki Fariseo-paini itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawairi, ikantziri: “¿Iitama kaari pamantakari?” ⁴⁶Ari ikantaiyini irirori:

“¿Tii jiñaitzi kimityaarini jirika jiñaawaitzi!” ⁴⁷Ikantanaki Fariseo: “¿Pimatsitakawoma jamatawiitakimi iirokaiti? ⁴⁸¿Tzimatsima ajiwariti kimisantakiriri jirika shirampari? ¿Tzimatsima nokaatziri Fariseo kimisantakiriri? ⁴⁹Apa ikimisantamachiitzi atziriiti kaari yotakotironi Ikantakaantaitani, owasankitagaari jinayiti”. ⁵⁰Ikanta Nicodemo, Fariseo-tatsiri pokaintsiri pairani jiñiiri Jesús, ikantanaki: ⁵¹“Okantzi Ikantakaantaitani, tii oshinitaantsitzi ayakawintanti tiirika akimajaantzi oita jantakiri”. ⁵²Ari ikantaiyanakini irirori: “¿Iirokatakima iijatzi Galilea-jatzi? Piñaanapirotiro Osankinarintsipirori, ari piñaakiro tikaatsi Kamantantaniri poñaachani Galilea-ki”.

Tsinani mayimpiri

⁵³Ipoña jiyaataiyaini ipankopainiki.

8 ¹Ipoña irirori Jesús tonkaanaki otzishiki Olivo. ²Ikanta okitiiyitamanai, ipiyaa tasorintsipankoki. Ojyiki atziri piyowintawaariri, saikapai Jesús jiyotaapairi atziriiti. ³Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo-paini jamakiniri tsinani jiñaitziri omayimpirotzi. Jowatziyapaakiro niyankiniki ipiyotaiyani. ⁴Ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, jiroka tsinani jiñaitakiro omayimpirotzi. ⁵Ikantakaantaki pairani Moisés-ni intsitokaitiro, mayimpirotatsiri tsinani. ¿Tsikama pikantzika iiroka?” ⁶Iro josampitantariri ikowi inkompitakaiyaari, ontzimantyaari oita inkantakotiriri. Oiyotanaka Jesús kipatsiki josankinawaitantawo jako. ⁷Iikiro josampitatziri, ari ikatziyanaka joiyotaka, ikantanakiri: “Tiirika pikaaripiroshiritaiyini iirokaiti, pitakaantyaawo pintsitokantyaawo mapi jiroka tsinani”. ⁸Iijatzi joiyotanaa kipatsiki, japiitanairo josankinawaitzi. ⁹Ikanta ikimawakiro ikantakiri Jesús, piyaiyanakani, ikinkishiritakotanaka tsika ikantayita iriroriiti. Iri itanakawo ipiyanaka Antaripiroriiti. Ikanta isaikanaki Jesús itsipatakawo tsinani jamaitakiri, ¹⁰ikatziyanana joiyotaka, josampitziro ikantziro: “Tsinaní, ¿Tsika ikinaianakinika? ¿Tikaatsima yakawintimini?” ¹¹Akanakiri iroori okantziri: “Tikaatsitya, Nowinkathariti”. Ikantzi Jesús: “Iijatzi naaka iiro niyakawintzimi. Piyaatai, iiro papiitairo pinkaaripiroshiriwaitai”.

Jesús ikitiiyiinkatakotziri isaawijatzi

¹²Ipoña japiitanakiro Jesús jiyotairi atziriiti, ikantziri: “Naakataki kitiiyiinkatakotziriri isaawijatziiti. Itzimirika tspashiritaiyaanani naaka, aritaki nonkitiiyiinkatakotairi, onkimiwaityaawo tii ikinawaitzi otsinirikitaki”. ¹³Ari ikantaiyanakini Fariseo-paini: “Powakowintawaitashita pikinkithatakota apaniroini, tii opantawo pikinkithatakowitaka”. ¹⁴Ari jakanaki Jesús: “Kamiithataki okaatzi nokinkithatziri naaka, okantawitaka nokinkithatakowitaka apaniroini.

Tima niyotzi tsika nopoñaakawo, tsika janta niyaatai. Tii piyotaiyini iirokaiiti. ¹⁵Iro pamitapiintaka pojyakotari atzirriiti jiyakawintantzi. Irooma naaka tikaatsi niyakawinti. ¹⁶Irooma aririka niyakawintanti naaka, iroopirori inatzi noñaani, tima tii apaniroini niyakawintanti, ari notsipatari Ashitanari otyaantakinari. ¹⁷Jiroka okantzi Ikantakaantaitani ipaitakimiri iirokaiiti:

Intzimirika apiti kinkithatakotantatsini ari ojoyawakaa inkantayitakiri, imapirotatya ikinkithatziri.

¹⁸Naakajaantaki kinkithatakotaincha. Iijatzi Ashitanari otyaantakinari irijatzi pashini kinkithatakotani. Apiti nokaatzi nokinkithatakotaka”.

¹⁹Ari josampitanakiri: “¿Tsikama isaikiri Ashitzimiri?” Ikantzi Jesús: “Tii piyotaiyinani iirokaiiti, iijatzi pikimitaakiri Ashitanari. Ari piyotinami naaka, ari piyotakirimii iijatzi Ashitanari”. ²⁰Ari ikinkithatakiro Jesús jirokapaini tasorintsipankoki, tsika jowaitapiintziri kiriiki jashitakaitariri Pawa. Tikaatsimaita aakaantirini, tima tikira imonkaapaita.

Tsika niyaatai naaka, iiro pariyyitaa iirokaiiti

²¹Ipoña japiitanakiro Jesús ikantzi: “Aririka niyaatai, owanaa paminawitaina iirokaiiti, iro kantzimaitacha ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima tsika niyaatai naaka, iiro pariyyitaa iirokaiiti”.

²²Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiiti: “Ishiniwaitatya jirika. Iro ikantantari iiro ariita aakaiti tsika jiyaati irirori”. ²³Ikantanaki Jesús: “Isaawijatzi pinayitzi iiroka, irooma naaka jinokijatzi ninatzi. Ari pinampitawo iirokaiiti kipatsiki, irooma naaka tii nonampityaawo.

²⁴Irootaki nokantantzimiri: ‘Ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima iirorika pikimisantairo nokinkithatakowitaka, ari pinkamakotairo piyaaripironka’ ”. ²⁵Ipoña josampitanakiri: “¿Litaka iiroka?” Ari jakanaki Jesús: “Aritaki nokamantsitakimi owakiraini. ²⁶Tzimatsi ojyiki nonkantimiri, ari niyakawintaimi iijatzi. Tima okaatzi iñaawaitziri otyaantakinari iroopirori inatzi. Irootaki nokamantzimiri iirokaiiti isaawijatziiti, okaatzi ikamantanari irirori”. ²⁷Iro kantacha jirikaiti kimakiriri Jesús, tii ikimathatawakiri ikinkithatakotatziiri Ashitairi.

²⁸Irootaki ikantantanakari Jesús: “Aririka pimpaikakotakaantiri Itomi Atziri, aripaiti piyoti naakataki. Tii naaka antashiwaityaawoni nokowakaari. Apa niyotaantziro okaatzi jiyotaanari Ashitanari.

²⁹Itzimi otyaantakinari ari itsipashiritana naaka. Tii jookawintana Ashitanari, tima nantapiintziniri okaatzi kamiithatzimotziriri”. ³⁰Ikanta ikinkithatakoyitakiro Jesús jiroka, ojyiki kimisantanakiriri.

Iroopirori inatzi isaikakaashiwaitaimi

³¹Ipoña Jesús ikantanakiri Judá-mirinkaiiti ikaatzi kimisantakiriri: “Aririka poisokirotanatyaawo noñaani, iirokataka tyaaryoori niyotaani. ³²Aritaki

piyotairo tyaaryoori, iro saikakaashiwaitaimini”.³³ Jakaiyanakini jirikaiti: “Ichariniiti Abraham-ni ninayitzi naakaiti. Tikaatsi ompirawaityaanani. ¿Litama pikantantanari iiroka: ‘Ari pisaikashiwaitaiya?’ ”

³⁴Ikantzi Jesús: “Ikaatzi antapiintzirori kaaripirori, kimiwaitaka ompiratatyaarimi. Imapiro. ³⁵Apaani ompirataari kantatsi jomishitowaitiri, iriima itomiitari ikantaitatyaani ijyininkamirinkaitari. ³⁶Aririka isaikakaashiwaitaimi Itomiitari, iikiro pisaikashipirowaitanaatyí. ³⁷Niyotaiyimini ichariniiti Abraham-ni pinatzi. Iro kantzimaitacha pikowaiyakini pintsitokina, tima tii okamiithatzimotzimi noñaaniyitari. ³⁸Iro nokinkithatakotzi naaka okaatzi joñaaganari Ashitanari. Irooma iirokaiti pantashitawo pikimakotairi ashitzimiri iiroka”.

Iri ashitariri kamaari

³⁹Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¿Aña iri Abraham-ni jiiitaitziri Ashitanari, iriitaki nochariniiti!” Ipoña ikantzi Jesús: “Irokami charinityaarinimi Abraham-ni, ari pantakiro mi okaatzi jantayitakiri irirori. ⁴⁰Iro kantacha, okantawitaka nokinkithatakaawitakimiro jiyotakaakinari Pawa, pikowaiyakini pintsitokina. ¿Tii jimataajaitziro Abraham-ni kantachari! ⁴¹Irojatzí pantapiintakiri okaatzi jantakiri pairani pichariniiti”. Ari ikantaiyanakini iriroriiti: “¿Tii naaka jowaiyantani thainkatasorintsiwaitaniri. Apaani ikanta Ashitanari, iriitaki Pawa!”^q ⁴²Ari jakanakiri Jesús: “Imapiromi iri Pawa ashitimini, ari pitakotatyaanami, tima Pawaki nopoñaakawo naaka. Tii naaka pokawaitashitachani nonintakaanikiini, aña iri Pawa otyaantakinari. ⁴³¿Oitama kaari pikimathatantana iirokaiti? Iro kantakaantzirori tii pikowaiyini pinkimisantiro noñaani. ⁴⁴Iriitaki ashitakimiri kamaari, pantapiintakiniri okaatzi ikowiri. Ari jashi jowakiro kamaari owakiraa itantanakawori, jowamaashiritantzi. Thiiyinkari jinatzi, tii jiñaawaitziro tyaaryoori. Aririka inkowi jamatawitanti, jiñaawaitziro thiiyaantsi. Iwaapati thiiyinkari jinatzi. ⁴⁵Irooma naaka noñaawaitziro tyaaryoori ñaantsi, tiimaita pikimisantaiyanani iirokaiti. ⁴⁶¿Tzimatsima apaani pikaataiyakini yopirotzirori ikantzi: ‘Kaaripiroshiriri jinatzi Jesús?’ Tima iroopirori inatzi okaatzi noñaawaitziri ¿oitama kaari pikimisantantana? ⁴⁷Itzimirika jashitari Pawa, ikimisantziro iñaani Pawa. Irooma iirokaiti tii jashitzimi Pawa, tii pikowi pinkimisantaiyini”.

Itzimitaika Cristo

⁴⁸Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Imapirotatya nokantaiyakimini Samaria-jatzi pinatzi, tima kamaari pinatzi”. ⁴⁹Ari

^q 8.41 Ikantakoitziri jaka “thainkatasorintsiwaitaniri”, irijatzi ikantaitziri mayimpiriiti. Tima jojyakaawintapiintakiri pairani Judá-mirinkaiti, tii ikinatanitari Pawa, jantayitziro kaaripirori.

jakanaki Jesús: “Tii nokamaaritzí, nopinkathatziri naaka Ashitanari. Irooma iirokai, tii pipinkathatana. ⁵⁰Tii naaka kowashitachani pimpinkathatina, aña tzimatsi pashini kowatsiri impinkathaitina, iriitaki yakawintantatsini. ⁵¹Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamaniyitai. Imapiro”. ⁵²Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Ari niyotaiyini imapiro pikamaaritzí. Tima kamaki Abraham-ni, ari ikimitakari Kamantantaniriiti, kamayitaki maawoni. Opoña pikantzi iiroka: ‘Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamanitai’.” ⁵³¿Panairima iiroka nocharinini Abraham-ni? Kamaki irirori, ari ikimiyitakari Kamantantaniriiti iijatzí. ¿Tsikama piitamachiityaaka iiroka?” ⁵⁴Jakanaki Jesús: “Naakami kowashitachani impinkathaitinami, tikaatsi opantyaawoni. Iri pinkathatakaanari Ashitanari. Iriitaki pikantapiintawitari iirokai ‘Nowawani’.” ⁵⁵Tiimaita piyotairi iirokai. Irooma naaka noñiiri. Aririkami nonkanti ‘tii noñiiri’, thiiyinkari ninaki nokimitakotakimiro iirokai. Aña imapiro noñiiri. Nokimisantziro iñaani. ⁵⁶Pairani Abraham-ni, picharinitanakari iirokai, ikimoshiritaki jiñihiro nompokapaititi. Aritaki jiñiimaitakina, antawoiti ikimoshiritaki”. ⁵⁷Ipoña Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Tikiraamintha otzimi iiroka 50 posarintsiti. ¿Ipoña pikantzi piñiiri Abraham-ni?” ⁵⁸Ari jakanaki Jesús: “Tikiraamintha itzimiita Abraham-ni. ‘Naakatsitaka’.” Imapiro”. ⁵⁹Ikanta jirikaiti jaiyawitanakani mapi ikowi intsitokirimi. Iro kantzimaitacha Jesús, ipiyapithatanakari. Shitowanaki tasorintsipankoki.

Joshinchairi Jesús kaari okichaatsini

9 ¹Ikanta ikinayitzi Jesús, jiñaaki kaari okichaatsini, jashi jowatziro owakiraa itzimapaaki. ²Ikanta jiyotaani josampitakiri, ikantziri: “Rabí, ¿Oitama kaari jokichaatanta owakiraa itzimaki jirika shirampari? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka ashitariri? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka irirori?” ³Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tii iro kantakaantironi iyaaripironka, tii okantakaantziro iijatzí iyaaripironka iwaapati. Iro imatantari jiroka, onkantya jiñaitantyaawori ishintsinka Pawa. ⁴Iinta okitiijyitzi, ontzimatyii antiro jantawairi otyaantakinari. Tima aririka ontsiniritanaki, tikaatsi kantironi jantawaiti. ⁵Iinta nosaiki naaka jaka kipatsiki, naakataki kitiijiyinkatakotziriri isaawijatzí”. ⁶Ithonkakiro jiñaawaitaki Jesús, jiiwatanaki kipatsiki, jamirokaki kapichiini kipatsipitha jakoki, itziriyookitakiri kaari okichaatsini. ⁷Ipoña jiñaanatziri ikantziri: “Piyaa ti pinkiwaakitya

^r 8.58 Ipairyaapiintaka Jesús ikantzi: “Naakatsitaka”, ari ojoyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani, jiñaanatantakariri Moisés-ni. Tima pairani Moisés-ni josampitakiri pairani Pawa, ikantziri: “Tsikama piitaka”. Ari jakanaki: “Naakatsitaka”. Iro jiyotantaiyarini Judá-mirinkaiti jiñaawaitaki Jesús, ikowatzí jimonkaataiyaari Pawa.

owaankanaata jiiitaitziri Siloé”. Ari ikinanaki kaari okichaatatsini, ikiwaakitapaaka. Ikanta ipiyapaaka, kantanai jamini kamiitha.^s ⁸Ikanta iyyininkapaini, ikaatzi ñaayitapiintziriri ikamitantzi impashiityaari, josampitawakaayita, ikantzi: “¿Kaarima jirika saikapiintatsiri ikowakotantzi impashiityaari?” ⁹Tzimatsi kantatsiri: “Iriitaki”. Pashini kantatsi: “Aña kaari, iriawaiwitaka”. Iro kantzimaitacha, ikantzi irirori: “Naakataki”. ¹⁰Ipoña josampitanakiri: “¿Tzikama pikantairoka paminantaari kamiitha?” ¹¹Ari ikantanaki irirori: “Jirinta shirampari iitachari Jesús, iriitaki matakinawori, tzimatsi itziritakinari nokiki, ipoña ikantakina: ‘Piyaati owaankanaataka Siloé. Ari pinkiwaakityaari’. Okanta niyaatanaki, ari nokiwaakitapaaka, aminaana kamiitha”. ¹²Ipoña josampitanakiri: “¿Tzikama iroñaaka jirika shirampari?” Ari ikantzi irirori: “Tii niyotzi”.

Fariseo-paini josampitziri kaari okichaawitacha

¹³Ipoña jaayitanaakiri kaari okichaawitachari isaikayitzi Fariseo-paini. ¹⁴Tima kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi, itziriyookitantakariri Jesús kaari okichaawitachani, iro jaminantaari kamiitha. ¹⁵Ari josampitakiri Fariseo-paini tsika okanta jaminantaari kamiitha. Ikantanaki irirori: “Itziriyookitantakinawo nokiki kapichiini kipatsi, opoña nokiwaakitaka. Aminaana iroñaaka kamiitha”. ¹⁶Ari ikantayitzi Fariseo: “Itzimika antakirori jiroka kaari jashitari Pawa, tima tii ipinkathatziro kitiiyyiri jimakoryaantaitari”. Iro kantacha ikantayini pashini: “Kaaripiroshiriri jinatyiimi, iiro jantaajaitziromi jiroka”. Tii jaapatziyawakaawintawo ikantayakirini Fariseo. ¹⁷Ari japiitakiri josampitziri kaari okichaawitachani: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka, iitaka aminakagaimiri kamiitha?” Ikantzi irirori: “Kamantantaniri jinatzi”.

¹⁸Kantai iroñaaka jaminawaitai kamiitha, tii ikimisantzi Judá-mirinkaiti kaari okichaawitachani jirika. Irojatzii ikaimantakariri iwaapati, ¹⁹josampitawakiri, ikantziri: “¿Iriima pitomi jirika? ¿Pinkintinatya ari ikantatya tii jokichaatzi owakiraa itzimapaaki? ¿Tzikama okantaka jaminantaari iroñaaka kamiitha?” ²⁰Ikantanaki ashitariri: “Niyotaiyini iriitaki nowaiyani, ari ikantatya tii jokichaatzi owakiraa itzimapaaki. ²¹Iro kantacha tii niyotzi tsika okanta jaminantaari kamiitha iroñaaka, tii niyotzi iijatzii iita aminakagairiri kamiitha. Posampitiri irirori, antari jinaki, iriitaki kamantimini”. ²²Iro ikantantari iwaapati tima ithaawatzi, ikantayakini Judá-mirinkaiti: “Intzimirika kantaintsini Cristo jinatzi jirika Jesús, iiro noshinitairi intyagai apatotapiintaiyani”. ²³Irootaki ikantantakari iwaapati: “Posampitiri irirori, antari jinaki notomi”.

^s 9.7 Jiroka iitachari “Siloé”, irojatzii jiiitaitziri: “Otyaantaari”.

²⁴Japiitakiro Judá-mirinkaiti ikaimairi kaari okichaawitachani, ikantziri: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina tyaaryoopiironi, iiro pipinkathawaitashitari jirika shirampari kaaripiroshiriri jinatzi”. ²⁵Ari ikantanaki irirori: “Tii niyotzi naaka kaaripiroshiriri jinatzi. Apa niyotzi naaka tii nokichaawita. Iro kantacha aminaana kamiitha”. ²⁶Japiitakiri josampitziri: “¿Tsikatya ikantakimika? ¿lita jantakiri jaminakaantaimiri?” ²⁷Ari jakanairi: “Aritaki nokantakimi, iro kantacha tii pikimisantzi. ¿Oitama pikowantari napiitimiro? ¿Pikowatziima pinkimisantaiyirini iirokaiti?” ²⁸Ari jitanakari ikawiyawaitanakiri, ikantaiyini: “Pinkimisantiri iiroka jirika shirampari, irooma naakaiti nonkimisantiro Ikantakaantani Moisés-ni. ²⁹Niyotaiyini naakaiti jiñanatakiri Pawa pairani Moisés-ni. Iriima jirika, tikaatsi yotirini tsika ipoñaaka”. ³⁰Ari jakanaki okichaataatsiri, ikantzi: “¿Tsikama okantatyaaka jiroka! Aña jaminakagaana naaka kamiithaini, tii piyotziri iirokaiti tsika ipoñaaka. ³¹Ayotaiyini maawoni tii ikimiri Pawa kaaripiroshiriri. Apa ikimiro jamanamanaatani pinkathatziiriri, antanairori ikowakairiri. ³²Tikaatsi ankimakowintapiinti tzimatsi aminakagairini kaari okichaataatsini itzimapaaki. ³³Iromi ipoñaakawo jirika shirampari janta Pawakinta, iirotya jimataajaitziromi jiroka”. ³⁴Ari ikantanakiri: “Piyaaripironka pitzimakaaki iiroka. ¿Pikowima piyotaayitaina naaka?” Jomishitowakaantaitakiri.

Kaari okichaashiritatsini

³⁵Yotaki Jesús jomishitowakaantaitakiri okichaataatsiri. Ikanta jiñagairi paata, josampitairi: “¿Pikimisantzirima iiroka Itomi Atziri?” ³⁶Ari ikantzi irirori: “Pinkatharí, pinkantina tsika itzimi, inkini nonkimisantiri”. ³⁷Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri, naakataki pikinkithawaitakaaki”. ³⁸Ikanta jirika okichaataatsiri jotzirowashitanakari Jesús ipinkathathanakiri, ikantziri: “Nokimisantzimi Pinkatharí”. ³⁹Ipoña ikantzi Jesús: “Nopokaki naaka jaka kipatsiki niyakawintantai, ari onkantya jaminantaiyaari kaari okichaataatsini. Iriima ikaatzi aminawitachari, iiro jokichaatai irirori”. ⁴⁰Tzimayitatsi Fariseo tsipatakari Jesús, ikimakiri ikantakiri, josampitanakiri: “¿Pikimitakaantatyaanarima naakaiti kaari okichaataatsini?” ⁴¹Ikantanaki Jesús: “Imapiromi pinkimityaari kaari okichaashiritatsini iirokaiti, tikaatsi iyakawintimironi piyaaripiroshirinka. Irooma pikantaiyini tii pikimitari kaari okichaashiritatsini, irootaki piñaantaiyaawori jiyakawintaitimiro pipiyathatakina”.

Jojyakaawintaitziro oijyatanto

10 ¹Ipoña ikantanaki Jesús: “Itzimirika kaari tyaatsini omoopiroki oijyatanto, intyaashitayarika onaminatantoki,

koshintzi jinatzi, kaaripirori. Imapiro. ²Iriima tyaatsiri omoopiroki, iriitaki aamaakowintapiintariri oijya. ³Iriirika ashitaryaaajaanironi aamaakowintawori ashitakowontsi, impoña intyaapaaki, impairyayaitapaakiri oijya inkaimayitapairi, ari jiyopaantitawairi. Iri omishitowajaanirini aamaakowintapiintari oijya. ⁴Aririka jomishitowakiri jikokiroki maawoni, iri iiwatirini aamaakowintariri, joyaatzimaityaari oijya tima jiyopaantiziri iri aamaakowintariri. ⁵Iro kantacha tii joyaatziri kaari jiñaapiintziri, owanaa ishiyapithatari, tima tii jiyopaantiziri”. ⁶Ari ikantaki Jesús joyyakaawintziniri, tiimaita ikimathataiyirini jirikaiti iita ikantziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaakowintantari

⁷Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: “Naakatajaantaki ojoyawori omoopiro ojiyatanto. Imapiro. ⁸Ikaatzi kaaripiroriiti itakawori ipokaki tikiraamintha nopoki naaka, joyyashitakari koshintzi. Irootaki kaari ikimisantantaiyarini oijya. ⁹Naakatajaantaki ojoyawori omoopiro. Intzimirika tyagaatsini nojyakawo omoopirori, aritaki jawijakoshiritai. Ari joyyakotaiyaari oijya ipiyapiyata ityaapiintzi, ishitowapiintzi iijatzi. Tii okowityiimotari jowanawo. ¹⁰Iriima koshintzi apa ipoki inkoshiti, intsitokanti, japirotanti. Irooma naaka nopokaki nañaakaapiroshiritantai. ¹¹Naakataki oiyari kamiithari aamaakowintariri oijya. Tima apaani kamiithari aamaakowintariri oijya, ishiniwintari joiyyati. ¹²Tima ikaatzi ipinaitziri jaamaakowintari oijyanintsi, aririka jiñaawakiri owaminthatariri, jookawintziri, jowaitapaatyari oijya ishiyanakara aamaakowintariri, tzimpooka inkantayitanatya pashini. ¹³Iro ishiyantari aamaakowintawitariri, tima apa ikowi impinaitiri. Tii iri oijya inkowapiroiti jaamaakowintyaari. ¹⁴Naakataki kamiithari aamaakowintariri oijya. Niyoyitziri noiyyati. Jiyoyitana iijatzi irirori. ¹⁵Ikimita jiyopirotana Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka niyopirotziri irirori. Noshiniwintakotari noiyyati. ¹⁶Iinitatsi iijatzi pashini noiyyati kaari saikatsini jaka. Ontzimatyii namayitairi jaka. Aritaki inkimisantantayitaini irirori. Apaani inkantya impiyotaiya. Apaani inkantya aamaakowintaiyaarini. ¹⁷Jitakotana Ashitanari tima noshinitakiro nañaantari inkini nañagai iijatzi. ¹⁸Tikaatsi shintsiwintinani, aña naakataki shinitashitaincha. Otzimimotana noshintsinka noshinitantari, iro nañaantaari iijatzi. Irootaki ikowakiri Ashitanari nantiro”.

¹⁹Ikanta ikimawakiro Judá-mirinkaiti jiroka ñaantsi, japiitanakiro tii jaapatziyawakaanaa. ²⁰Tzimatsi oiyiki kantayitanaintsiri: “¿Litama pikimisantantariri? Ikamaaritatzii, iro ishinkiwintantakari”. ²¹Iro kantacha pashini kantatsi: “Tikaatsi kamaari matironi jiñaawaitiro jiroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari jaminakagairi kaari okichaawitachani?”

Ikisaniintanakiri Judá-mirinkaiti jirika Jesús

²²Aritaki tyaawontsipaititai. Okanta janta Jerusalén-ki, joimoshirinkaitziro tasorintsipanko. ²³Ari isaikitakari Jesús

tasorintsipankoki, janiwaitzi awijatapishitzi jiitaitziro “Salomón-tapishi”.²⁴ Ipoña Judá-mirinkaiti ipiyowintapaakari, josampitzi: “¿Tsikapaitima onkaati pinkisoshiritakaayitina? Irokarika Cristo, incha pooñaawontinawo”.²⁵ Jakanaki Jesús ikantzi: “Aritaki nokamantayitakimi, tiimaita pikimisantana. Okaatzi jimatakaayitakinari ishintsinka Ashitanari, oñaagantapirowaitakiro kamiithaini.”²⁶ Iro kantacha irokaiti tii pikimisantaiyini, tima tii pikimitakaanta irokami noiyyati.²⁷ Ikaatzi kimitakaantaachari noiyyati jiyopaantitana, niyotsitari iijatzi naaka. Joyaayitana iriroriiti.²⁸ Naakataki kañaanitakaayitairini. Iiro ipiyawaita, tikaatsi aapithatarini.²⁹ Ikaatzi jashitakaakinari Ashitanari, tikaatsi aapithatarini, tima iri matzirori jantaritzi anaakopirotantatsiri maawoni.³⁰ Tima itsipashiritana Ashitanari, kimiwaitaka apaanimi nonkantya”.

³¹ Ikanta Judá-mirinkaiti jaawitanaa mapi ikowi intsitokirimi,³² iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Iro ishintsinka Ashitanari antakaayitakinawori kamiithayitatsiri okaatzi piñaakotakinari irokaiti. ¿Oitama pintsitokawintinari?”³³ Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “Tii iro nontsitokawintimi kamiithari okaatzi pantayitakiri, aña iro nontsitokawintimi pithainkatasorintsitakiri Pawa. Tikaatsi piimachiitya iiroka, atziri pinatzi, iro kantacha pikimitakaantashiwaitaka Pawami pinaty”.³⁴ Ikantzi Jesús: “Jiroka osankinata Ikantakaantaitani,

Naaka kantatsi: ‘Pawaiti pinaiyini irokaiti’.

³⁵ Ari ayotaiyironi Osankinarintsipirori, iiro okantzi anthainkañaanitiro. Iriitajaantaki Pawa iitakiriri atziiriiti ‘Pawaiti’ itzimi jiyotakaayitakiri iñaani.³⁶ ¿Iitama pikijyimatantanari irokaiti pikantaiyini nothainkatasorintsitaki nokantaki: naaka Itomi Pawa? Aña naakataaiki jookotaki, jotyaantakina nompoki kipatsiki.³⁷ Iiro nantziromi okaatzi jantziri Ashitanari, iirotya pikimisantaiyini.³⁸ Aña aritaki nantakiro. Onkantawitya iiro pikimisantana naaka, iro pinkimisanti okaatzi notasonkawintantayitaki, iro piyopirotantyaari ari notsipashiritari Ashitanari, itsipashiritana iijatzi irirori”.³⁹ Ari ikowawitaiyani jaakaantirimi iijatzi, iro kantacha Jesús ishiyapithatanakari.

⁴⁰ Piyanaa Jesús katonkaki jiña Jordán. Ari isaikapai tsika jowiinkaantantzi pairani Juan-ni.⁴¹ Ojyiki atziri jatashitakiriri jiñiiri Jesús. Ikantaiyini: “Tii itasonkawintantawita Juan-ni irirori, iro kantacha okaatzi ikinkithatakotakiriri jirika shirampari tyaaryoori inatzi”.⁴² Ojyiki kimisantanakiriri Jesús.

Ikamantakari Lázaro

11 ¹ Tzimatsi mantsiyari shirampari jiita Lázaro, Betania-jatzi jinatzi, ari onampitawori iijatzi María otsipatawo irinto Marta.
² (Jiroka María, iritsiro Lázaro, iro saitantakariri kasankaari iitziki

Awinkathariti ojyitantzimaitari oishi.) ³ Okanta jiroka apiti iritsiro Lázaro, okaimakaantakiri Jesús, okantaki: “Pinkatharí, imantsiyatatzí paapatziyani”. ⁴ Ikanta ikimawaki Jesús, ikantzi: “Jiroka mantsiyarintsi tii owamaantzi, año ari jiñaitiro ishintsinka Pawa, iijatzí ishintsinka Itomi”.

⁵ Owanaa jitakowitakawo Jesús jiroka Marta, iijatzí irinto, ipoña Lázaro, ⁶ ikimawitaka ikamantaitakiri jimantsiyatatzí Lázaro, iikiro isaikawaitanakitzi apiti kitiiyyiri janta. ⁷ Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Thami ampiyi Judea-ki”. ⁸ Ari ikantaiyini jiyotaani: “Rabí, owakiraa ikowaiyini Judá-mirinkaiti intsitokimi janta. ¿Iijatzima pikowi pimpiyanai?” ⁹ Ikantzi Jesús: “¿Imapiroma osamanitzi apaani kitiiyyiri? Itzimirika aniitatsiri kitiiyyipaitiki, tii jantziwawaita, tima jiñaakiri kitiiyyiinkari jaka kipatsiki.” ¹⁰ Iriima aniitatsiri tsiniripaiti, jantziwawaita, tima ikowityaatya janta kitainkari”. ¹¹ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Makoryaaki aapatziyani Lázaro, ontzimatyii niyaati nowiriintairi”. ¹² Ari ikantaiyanakini jiyotaani: “Pinkatharí, kimitaka ari amataakoniinta, tima iro jimakoryaantari”. ¹³ Jiñaajaantaiyini jiyotaani Jesús iro ikinkithatakotzi makoryaantsi, ikantakira: “Jimakoryaatzi Lázaro”. ¹⁴ Ipoña jooñaawontanakiniri, ikantziri: “Kamaki Lázaro. ¹⁵ Owanaa nokimoshiritaki tii nosaiki janta, iro pinkimisantapirotantyaari, thami aati aminiri”. ¹⁶ Ikanta Tomás jiitaitziri “Tsipari”, ikantanakiri ikaataiyini jiyotaanitari: “Thami oyaawitanatyaari, añoamachiiti iirorika jowamaayitai aaka”.^u

Iri Jesús, owiriintantaniri, añoakaantaniri

¹⁷ Ikanta jariitzimatapaaka Jesús, ikimapaaki tzimakotaki Lázaro ⁴ kitiiyyiri ikitaitantakariri. ¹⁸ Tii intainaprotzi Betania osaiki Jerusalén,^v ¹⁹ iro jiyaatashitantakawori Judá-mirinkaiti jiroka Marta otsipatakawo María, inkimoshiritakaantaiyaawori ikamaki iyaariri. ²⁰ Okanta iyotaki Marta iro jariitzimatya Jesús, jatanaki otonkiyotawatyaari. Iro saikanaintsi María pankotsiki. ²¹ Okantawakiri Jesús: “Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri. ²² Iro kantacha niyotzi

^t **11.9-10** Ojyakaawintachari jaka “apaani kitiiyyiri”, jañaantari inatzi Jesús, iro kimitakawori kitiiyyiri. Tima jiñaawaitakiro Jesús jiroka, jiyotzi tikira imonkaapaita jowamaantaityaariri. Jiroka ikantakiri: “Pinkinkishiritakotiro oita awijatsiri aririka aniiti kitiiyyipaiti. Tima aririka aniiti kitiiyyipaiti, kamiitha okoñaatzi, iiro antziwawaita, añoiro tsika ankin iiro aminaashiwaita tsikarika aati. Irooma aniitirika tsiniripaiti, ojyiki antziwatya, aminaashitya tsikarika aati. Irootaki aniitantaari tsika inintakairo Pawa, iiro aminaashiwaita aati. Iirorika aatzi tsikarika ikowakairo Pawa, aritaki aminaashiwaitatya tsika aati. Tima iriitaki Pawa ojyawori kitiiyyiinkari, tsikarika aati, iiro aminashiwaita”.

^u **11.16** Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzí jiitaitziri “Dídimo”. ^v **11.18** Kantakotachari jaka “tii intainaprotzi”, iro ojyawori ikantaitzi 3 kilómetro, irojatzi ikantaitziri pairani 15 estadio.

naaka aririka pinkamitiri Pawa oitya rantimiri, aritaki jimatakimiro”.
²³Ari jakanakiro Jesús: “Aritaki jañagai piyaariri”. ²⁴Okantzi
 Marta: “Niyotzi aritaki impiriintai paata iwiyaantapaatyawoni
 kitiiyyiri impiriintantaiyaari kamayitatsiri”. ²⁵Ipoña ikantanakiro
 Jesús: “Naakataki owiriintantatsiri, naakataki añaakaanani.
 Iitarika kimisantainani naaka, onkantawitaty inkami, ari jañagai.
²⁶Ikaatzi añaayitatsiri iroñaaka, kimisantainani, iiro ikaamaniyitai.
 ¿Pikimisantziroma jiroka?” ²⁷Okantzi iroori: “Nokimisantzimi Pinkathari,
 iirokataki Cristo Itomi Pawa ikajyaakaakiriri impoki jaka kipatsiki”.

Jiraapaaka Jesús ikitaitakiri Lázaro

²⁸Ithonkakiro Jesús ikantayitakiro Marta, jatanaki okaimiro irinto
 María, okamantathatapaakiro, okantziro: “Ariitapaaka yotaantaniri,
 ikaimimi”. ²⁹Okanta okimawaki María, katziyanaka, jatanaki
 oñiiri Jesús. ³⁰Tikiraata jariita Jesús nampitsiki, irojatzi isaikaki
 otonkiyotawakari Marta. ³¹Ikanta Judá-mirinkaiti tsipatakawori
 opankoki joimoshirinkiro jiñaakiro oshiyana María, joyaatanakiro
 jiñaajaantaki irawaitatyiiya kitataariki. ³²Okanta ariitapaaka María
 isaikaki Jesús, otzirowashitapaakari okantziri: “Pinkatharí, ari
 pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri”. ³³Ikanta Jesús, jiñaakiro
 María iraimotapaakari, ari ikimitapaakari iijatzí Judá-mirinkaiti
 oyaatapaakirori, antawoiti jowashiritanaka, okatsitzimoshiritanakiri,
³⁴josampitanakiro: “¿Tsikama janta pikitatakirika?” Ari ikantaitanakiri:
 “Pimpoki Pinkatharí, piñiiri”. ³⁵Ari jiraapaakari irirori Jesús.
³⁶Ikantayini Judá-mirinka: “¡Paminiri antawoiti jitakotakari!”
³⁷Tzimimaitacha pashini kantanaintsiri: “Iriiwitaka jirika aminakairiri
 kaari okichaatsini, ¿kaari jaminanta tsika inkinakairo iiro ikamanta
 Lázaro?”

Ipiriintaa Lázaro

³⁸Apiitanakiri Jesús okatsitzimoshiritanakiri, jiyaatashitanakiri
 okaakiini kitataari. Omoona inatzi, iro mapi joypiyiitantakari.
³⁹Ikantanaki Jesús: “Potainkiro mapi”. Ari okantanaki Marta iritsiro
 kamaintsiri: “Pinkatharí, kimitaka ari sankainkataki, tima tzimaki
 4 kitiiyyiri ikamantakari”. ⁴⁰Ari jakanaki Jesús: “¿Nokantakimi,
 pinkimisantinarika, ari piñaakiro ishintsinka Pawa?” ⁴¹Jotainkakiro
 mapi. Ipoña jaminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: “Ashitanarí,
 nopaasoonkitzimi iiroka, tima pikimana. ⁴²Niyotzi ari pinkantapiintaty
 pikimana. Iro nokantanzimiri inkimantyaari atziriiiti saikaintsiri
 jaka, iro inkimisantantyaari iirokataki otyaantakinari”. ⁴³Ithonkakiro
 jiñaawaitakiro jiroka, ikaimanaki: “¡Lázaro, pishitowi!” ⁴⁴Shitowapai
 kaminkari, jankowitakawo manthakintsi jakoki iijatzí iitziki,

irojatzí iponapootakawo jankowitántaitawakariri. Ari ikantzi Jesús: “Pankowiryaakotiri, jiyáataita”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵Irootaki ikimisántantanakari ojiyki Judá-mirinkaiti ikaatzi jataintsiri itsipatawo María, ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús. ⁴⁶Iro kantacha tzimatsi jatashitanakiriri Fariseo-paini. Ikamantapaakiri okaatzi jantakiri Jesús. ⁴⁷Ikanta Fariseo-paini itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, japatotakiri jiwariiti, ikantaiyini: “¿Oitama antiri? Jirika shirampari ojiyki itasonkawintantaki. ⁴⁸Aririka añáashiminthatyaari, maawoni inkimisántaitiri. Ari impokaki ijiwaripaini Roma-jatzi, impookakaantakiro tasorintsipanko, japirotakaantakiro anampitsiti”. ⁴⁹Iro kantacha, iinitatsi itsipatakari, iitachari Caifás, iriitaki Ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, ikantanaki irirori: “Tii piyotaiyini iiroka. ⁵⁰Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai, iiro japiroitantai anampiki”. ⁵¹Jirika Caifás, Ompiratasorintsipirori jini, jiñaawaitakaakiri Pawa. Okantawitaka tii jiyotzi, iri Jesús ikinkithatakotaki inkamawintiri ijyininkapaini. ⁵²Tii apa inkamawintiri ijyininkapaini, añá inkamawintairi maawoni itomiiti Pawa tzimpookaintsiri, jiwithaawakaantyaari jashitaari. ⁵³Aripaiti ikowaki ijiwari Judá-mirinkaiti jowamairi Jesús.

⁵⁴Irootaki kaari ikowantanaa Jesús intsipatanaiyaari Judá-mirinkaiti. Añá shitowanaki isaiki Judea-ki, jataki otzishimashiki osaiki nampitsi iitachari Efraín. Ari isaikakaapairi jiyotaani.

⁵⁵Irootaintsi joimoshirinkapaititairo Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi, ojiyki atziri jatatsiri Jerusalén-ki jiwitsikashiriyitya. ⁵⁶Ari jaminainaitakiri Jesús, josampitawakaiyani tasorintsipankoki: “¿Tsikama pikantaiyini iiroka? ¿Ari impokaki joimoshirinkaita?” ⁵⁷Ikanta Fariseo-paini itsipayitakari Ompiratasorintsipiroriiti, ikantantayitaki: “Iitarika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaantiriita”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

12 ¹Aritaki yotapaaka 6 kitijiyiri joimoshirinkantyaawori Anankoryaantsi, jataki Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro jowiriintairi pairani. ²Ari joimoshirinkaitakiri Jesús. Iro Marta oyiitantatsi. Ari isaikitakari iijatzi Lázaro itsipatakari Jesús jowaiyani. ³Amakotapaaki María kasankaari. Ojiyki owinawoni jiroka. Osaitantapaakari iitziki Jesús. Ojyitantzimaitari oishi. Kasankainka okantanaka maawoni pankotsiki.^w ⁴Ikanta Judas Iscariote, jiyotaani Jesús pithokashityaarini paata, ikantanaki: ⁵“¿Iitama

^w 12.3 Jiroka kasankaari kinkithatakotachari jaka, iro jiwitsikaitzi inchatiyaki iitachari “nardo”. Okaatzi otinatzi apaani libra, irojatzí ikantaitziri iijatzi 300 gramo.

kaari ipimantantaitawo jiroka kasankaari? Ari aantatyaami oyyiki kiriiki, iri anishironkatantyaaririmi ashironkainkari”.^x ⁶Tii iro ikantantakari Judas jitakotatyaari ashironkaariiti, aña koshintzi jinatzi. Iriitaki jowaitakiri inkimpoyiiri kiriiki, iro kantacha ikoshitapiintzi kapichiini. ⁷Ari ikantanaki Jesús: “Piñaashiminthatyaawo, aña iroowitaka okajyaakaakinari, inkitaitakinarika.”^y ⁸Iriima ashironkainkariiti ari inkantaitatyaani isaikimotimi, irooma naaka iiro nokantaitatyaani nosaikimotimi”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Lázaro

⁹Jiyotaiyakini Judá-mirinkaiti ari isaiki Jesús Betania-ki. Jiyaataiyakini janta, tii apa jaminiri Jesús aña iijatzi Lázaro, jowiriintairi pairani Jesús. ¹⁰Ikamantawakaayitaka Ompiratasorintsipiroriiti intsitokiri iijatzi Lázaro. ¹¹Tima iriitaki Lázaro kantakaantakirori kaari jaapatziyaitantanaari Judá-mirinkaiti ikimisantaitanakiri Jesús.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹²Oyyiki atziri jataintsiri Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi. Okanta okitiiyyitamanai, ikimaiyakini ari impokiri Jesús nampitsiki. ¹³Ipoña ichikaiyanakini ojoyawori kompiroshi. Jataiyanakini intonkiyotawatyaari, ikaimaiyini ikantzi:

¡Aatsikitataiki awinkathariti!

Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri.

¡Iriitaki Awinkatharipirotitaiyaari aakaiti Israel-mirinkaiti!

¹⁴Ari jiñaapaaki Jesús iwonkiri burro, ityaakaanakari, tima okinkithatakotsitakari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:

¹⁵Sion-jatoití, iiro pithaawaiyini,

Pokataiki Piwinkathariti,

Ityaakaakari iwonkiri burro.

¹⁶Owakiraini, tii ikimathataiyironi jiyotaani jiroka. Iro kantacha itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo, aripaiti ikinkishiritanaka iriitaki Jesús josankinatakoitzi. ¹⁷Tima ikaatzi tsipatakariri Jesús jowiriintairi Lázaro, ikinkithatakoyitairo okaatzi jiñaakiri. ¹⁸Iro jiyaatantanakari atziriiti itonkiyotawakari Jesús, tima ikimakotakiri jowiriintantaki. ¹⁹Iriima Fariseo-paini ikantawakaiyani iriroriiti: “Piñaakiro, kimitaka iiro akitsirinkiri. Paminiri, iro jiyaatashitiri maawoni”.

^x 12.5 Kantakotachari jaka “oyyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitziri pairani “300 denario”.

Iri ipinaitziriri antawairyaantzi, aririka jimonkaatakiro apaani osarintsi jantawaitaki.

^y 12.7 Tzimatsi jamitaitari pairani. Aririka inkamakaantaiti, isaitantari kasankaari, inkini inkitaitiri.

Jaminaminatziri Jesús Grecia-paantiri

²⁰Tzimayitatsi Grecia-paantiri tsipatakariri atziriiti jataintsiri joimoshirinkaiyani. ²¹Ikanta Felipe Betsaida-jatzi, ipokashitapaakiri Grecia-paantiri. (Jiroka Betsaida nampitsi inatzi saikatsiri Galilea-ki.) Ikantapaakiri: “Pinkatharí, nokowi noñiiri Jesús”. ²²Ari jiyaatanaki Felipe, ikamantapaakiri Andrés. Apitiroiti jiyaataiyanakini, ikamantakiri Jesús. ²³Ari ikantanaki Jesús: “Monkaapaititapaaka itzinaashitantaiyaawori jowaniinkawo Itomi Atziri. ²⁴Apaani okithoki kaari ipankiitzi, ari ashi owamachiitiro onkantya apakithowoini. Irooma aririka ompathaakitanaki ojoyookanaki ipankiitakiro, ari jiñaitakiro onkithokitai. Imapiro.”^z ²⁵Iitarika itakowaitashitachani jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima manintanakironi jantashiwaiyitari jaka kipatsiki, ikamawintanaatziro inkañaaniyitai. ²⁶Tzimatsirika kowatsiri nonkimitakaantiri nompiratani, inkimitakotinawo naaka. Tsikarika nosaikai naaka, ari isaikitaiya iijatzi nompiratani. Iitarika nokimitakaari nompiratani, iri Ashitanari kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri paata”.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri

²⁷“¡Antawoiti okatsitzimoshiritakina iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkantima: ‘Ashitanarí, powatsinaryaakoshiritaina?’ ¡Aña irootaki nopokantakari, nimonkaatairo! ²⁸Ashitanarí, poñaagantiro powaniinkawo”. Ikimaitatzi ñaawaitanaintsiri inkitiki, ikantaitzi: “Aritaki noñaagantakiro, iroñaaka napiitiro”. ²⁹Atziriiti piyotainchari ikaatzi kimawakirori, ikantaiyanakini: “Ookathawontsi inatzi”. Iro kantacha ikantayitzi pashini: “Maninkari ñaanatakiriri”. ³⁰Ari ikantanaki Jesús: “Tii apa naaka jiñaanayitzi, aña iirokaiti jiñaawaiwintaki. ³¹Irootaintsi jiñaitiri jowasankitaitiri okantakaantziro iyaaripironka isaawijatziti, joitsinampagaitairi iijatzi pinkathariwaitashitachari. ³²Iro kantacha aririka jowatzikakoitakina jaka kipatsiki, aritaki nonkaimashiritanairi maawoni”. ³³Ari jooñaawontziro Jesús tsika onkantya aririka jowamaitakiri. ³⁴Ari jakaiyanakini atziriiti: “Ayotaiyini okantzi Ikantakaantaitani: ‘Kañaaniri jinatzi Cristo’. ¿Iitama pikantantari iiroka ontzimatyii jowatzikakotaitiri Itomi Atziri? ¿Iitakama Itomi Atziri?” ³⁵Ikantzi Jesús: “Iinta isaikimotanaimi jiitaitziri ‘Kitainkari’, apa isaikanai kapichiini. Pinkimitakaantiro paniitatyiimi okitiiyiinkatzi, ari onkantya iiro omapokantzimi kimitawori tsinirikiri. Tima ikaatzi aniitatsiri otsinirikitzi, tii jiñiiri tsika ikini. ³⁶Pinkimisantairi jiitaitziri ‘Kitainkari’ iinta isaikimoyitzimi, pinkimitakotyaari irirori”.

^z 12.24 Kantakotachari jaka “okithoki”, trigo inatzi.

Tii ikimisantaiyini Judá-mirinkaiti

Ithonkanakiro jiñaawaitanakiro jiroka, shitowanaki Jesús. Tii joñaagantanaa.

³⁷Okantawitaka Jesús oiyiki itasonkawintantawitaka inampiitiki jirikaiti, tii ikimisantaiyini. ³⁸Ontzimatyii imonkaatyia josankinatakiri Kamantantaniri Isaías-ni, kantatsiri:

Pinkathari, ¿litaka kimisantironi ñaani?

¿litaka joñaagaitakiri ishintsinka Pinkathari?

³⁹Jiroka pashini josankinatakiri Isaías-ni, irootaki kaari ikimisantantaita, ikantaki pairani:

⁴⁰Iri Pawa kaari okichaatakairini,

Imasontzitakaayitakiri,

Ari onkantyia iiro jokichaataanta

Iiro ikimathawainitanta.

Ari onkantyia iiro ipiyashitantaana naaka,

Nowawijaakotantaiyaariri.

⁴¹Iro jiñaawaitantakawori jiroka Isaías-ni tima ñaampiyakityaawo jowaniinkawo Jesús, irootaki ikinkithatakotantakariri. ⁴²Iro kantacha, oiyiki Judá-mirinkaiti kimisantanairiri Jesús, ari jimatsitanakawo ñaapiroriiti. Iro kantacha tii joñaagantziro, tima ithaawantatyaaari Fariseo-paini, iiro ishinitairi intyaayitai japatotapiintaiyani. ⁴³Ari okantzimaitaka. Iri ikowapirotanaki Fariseo-paini jaapatziyaminthatyaari, iriima Pawa, tii.

Jesús yakawintairini atziriiti

⁴⁴Ari jiñaawaitanaki shintsiini Jesús, ikantanaki: “Iitarika kimisantainani naaka, tii apaniroini ikimisantana, ña ikimisantsitakari otyaantakinari. ⁴⁵Ikaatzi okitaanari naaka, okimiwaitakawo iriimi jokityaami otyaantakinari. ⁴⁶Irootaki nopokantakari naaka, nonkimitaiyaari ‘Kitainkari’, ari onkantyia nonkitiijyiinkatakotantyaariri isaawijatzi. Iiro isaikayitai otsinirikitzi inkaati kimisantainani. ⁴⁷Tima tii iro nompokantyaari naaka kipatsiki nowasankitaanti, iro nopokantakari nowawijaakotanti. Ikaatzi kimayiwitawori noñaani, tiimaita ikimisantzi, kaari naaka owasankitairini. ⁴⁸Iitarika manintakinari, kaari kimisantaironi noñaani, tzimaki iitya owasankitairini. Kimiwaitaka jiroka ñaantsipaini okaatzi noñaawaitakiri atziri inatyiimi, iro owasankitaantaatsini paata, ipiyathapaantiwaitakina. ⁴⁹Tima naaka tii noñaawaitashiwaita nonintakaanikiini. Ashitanari, itzimi otyaantakinari, iriitaki kantakinawori okaatzi nokantayitakiri, niyotaantayitakiri iijatzi. ⁵⁰Niyotzi naaka okaatzi ikantakaantziri Ashitanari iro kañaanitakaantatsiri. Ari okantari, okaatzi nokantayitakiri naaka, nothotyaatziro okaatzi ikantajaantakinari Ashitanari”.

Jesús ikiwakiitziri jiyotaaniiti

13 ¹Ari kaatapaaki kitiijyiri joimoshirinkaitawo Anankoryaantsi. Jiyotaki Jesús monkaatapaaka jookawintantyaawori kipatsi, iro jiyaatai intsipatapayaari Ashitariri. Antawoiti jitakoyitakari ikaatzi kimisantakiriri, ari ikantapiintatya jitakotari irojatzi iwiyaantapaakawori. ²Ikanta isaikaiyini jowaiyani, aritaki kamaarishiritanaki Judas Iscariote, itomi Simón, iri pithokashityaarini Jesús. ³Jiyotaki Jesús tima ipoñaatyaawo irirori Pawaki, aritaki impiyi janta. Iriitaki shintsitakaapirotakiriri Ashitariri. ⁴Ari ikatziyanaka isaikaki jowaiyani, jaatonkoryaanakiro iwiwiryaaakowo, jowathakitanakawo manthakintsi. ⁵Jaakiro jiña isakiro kiwaakomintotsiki. Ikiwakiitakari jiyotaani, jojyikiitantari manthakintsi jowathakitakari.^a ⁶Iro inkiwakiitantyaaririmi Simón Pedro, ikantanaki irirori: “Pinkatharí, ¿iirókama kiwakiitinani naaka?” ⁷Ari ikantzi Jesús: “Tii pikimathatziro okaatzi nantiri, irooma paata, ari pinkimathatairo”. ⁸Ikantanaki Pedro: “¡Iro noshinitzimi pojyaari ompirataari pinkiwakiitina!” Jakanaki Jesús: “Irirorika nokiwakiitzimi, tii paapatziyana”. ⁹Ikantzi Simón Pedro: “¡Pinkatharí, iirotya pikiwakiitashitana, aña pinkiwina maawoni nakoki iijatzi noitoki!” ¹⁰Iro kantacha Jesús, jakanairi: “Owakiraa kaawoshitainchari, apa okowajaanta inkiwakiitya tima kititaki maawoni. Ari kititaiyakimini iirokaiti, okantawitaka tii maawoni pinkitishiritaiyini”. ¹¹Tima jiyotakiri Jesús itzimi pithokashityaarini, irootaki ikantantakari: “Tii maawoni pinkitishiritaiyini”.

¹²Aritaki ithonkakiro ikiwakiitakiri, ikithaatanaawo Jesús iwiwiryaaakowo, saikanai iijatzi tsika jowaiyani, ari ikantzi: “¿Pikimathatakiroma okaatzi nantakiri? ¹³Pikantapiintaiyakini iirokaiti ‘Yotaanarí, Pinkatharí’. Imapirowitayta pikantanari, tima naakataki. ¹⁴Naaka ‘Yotaanari’, naaka ‘Jiwari’. Iro kantacha, nojyakotakari ompirataari nokiwakiitakimi, ari pinkimityaari iirokaiti pinkiwakiitawakaayitya. ¹⁵Naakataki oñaagakimirori, pinkimitakotantinari iirokaiti tsika nokantakimi. ¹⁶Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotziri ompiratariri. Tikaatsi iijatzi apaani otyaantaari anaakotirini otyaantakiriri. Imapiro. ¹⁷Aririka pinkimathatanairo jiroka, pantanairo iijatzi, aritaki pinkimoshiritai. ¹⁸Jiroka nonkantimiri, tii maawoni nonkinkithatakotaiyimini. Niyotziri naaka ikaatzi niyoshiitakiri. Ari imonkaatyaari Osankinarintsipirori, kantatsiri:

^a **13.5-17** Iro jamiyitari Judá-mirinkaiti ikiwakiitapiinta intyaapiintantyaari ipankoki. Jiroka antawairintsi, apa jantapiintziro ompirataari. Timapaani ñaapirori atziri, iiro okantzi inkiwakiitanti. Irootaki kaari okamiithatzimotantari ikiwakiitakiri pairani Jesús jiyotaani. Iro jantantakawori jiroka Jesús, onkantya jiyotaantyaariri jiyotaani, onkantawitya jiwarimi jinatyti atziri, ontzimatyii jaapatziyaari pashini, inkimitakotyaari ikanta ompiratariri, tsinampashiri inkantya.

Tzimatsi atyootakinari, iriitaki pithokashityaanani.
 19 Aririka imonkaatatya jiroka, iro pinkimisantapirotantyaanari
 ‘Naakatsitaka’. Irootaki nitantawori nokamantzimiro.^b 20 Iitarika
 aapatziyaarini notyaantani, naakatajaantaki jaapatziyaka iijatzi. Iitarika
 aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka otyaantakinari”.

Ikamantzi Jesús iri pithokashitirini Judas
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ari ithonkanakiro jiñaawaitakiro jiroka, antawoiti
 okatsitzimoshiritanakiri Jesús. Ikiro joñaagantanakitziro
 ikinkithatakotakiri, ikantzi: “Pikaataki iirokaiti jaka tzimatsi apaani
 pithokashitinani. Imapiro”. 22 Ari jaminawakaanaka jiyotaani, tii
 jiyotzi iita ikinkithatakotziri. 23 Ikanta apaani jiyotaani, jitakopirovani
 Jesús, saikimotakiriri okaakiini jowaiyani, 24 jiñaakiri Simón Pedro
 jiñaanachiratziri, ikantziri: “Posampitiri iita ikinkithatakotziri”. 25 Ikanta
 irirori, jontsitokanakari okaakiini, josampitakiri: “Pinkatharí, ¿Iitaka?”
 26 Ari ikantzi Jesús: “Piñiina najyiti kapichiini tanta, iitarika nompaki,
 iriitaki”. Jajyitaki kapichiini tanta, ipakiri Judas Iscariote, itomi Simón.
 27 Ikanta jowawakawo Judas tanta. Aripaiti ikamaaritanaki. Ari ikantziri
 Jesús: “Pantiroota thaankiini pikinkishiritapiintakari”.^c 28 Ikanta ikaatzi
 jowaiyani tikaatsi kimathatawakironi oita ikantantariri. 29 Tima Judas
 iriitaki kimpoyiiriri kiriiki, jiñaajaantzi ikantatziiri Jesús jiyaatiita
 jamananti tsika oitya joimoshirintyaari, jiñaajaantaki iijatzi jamanantatyi
 impayitiriri ashironkainkariiti. 30 Aritaki jowawakawo Judas tanta,
 jatanaki. Aritaki tsiniritanaki.

Owakiraari Ikantakaantaitani

31 Ari jatanaki Judas, ikantzi Jesús: “Monkaatapaaka itzinaashitiantyaawori
 jowaniinkawo Itomi Atziri. Iro jiñaitantyaawori jowaniinkawo Pawa. 32 Tima
 ari okantari, iriitaki Pawa oñaagantironi jowaniinkawo. Iroñaaka jantiro.
 33 Notomiiti, kapichitapaaki nosaikimotanaimi. Ojyiki paminaminawitaina
 iirokaiti, iro kantacha iiro piñagaana. Irojatzi nokantsitakariri
 ajyininkapaini Judá-mirinka, irojatzi napiitsitzimiri nokantzimiro iirokaiti,
 tima iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka. 34 Jiroka owakiraari
 nokantakaantani: Ontzimatyii pitakotawakaiya. Nokimita naaka
 nitakoyitzimi, ari pinkimitanaiaari iirokaiti, pitakotawakaanaiya. 35 Aririka
 pitakotawakaanaiya iirokaiti, ari jiyoyitaimi maawoni iirokataki niyotaani”.

^b 13.19 Jiitapiintaka Jesús ikantzi “Naakatsitaka”, ari ojyakawo jiñaawaitaki Pawa
 pairani. Paminiro iijatzi Jn. 8.58. ^c 13.27 Kantakotachari jaka “aripaiti ikamaaritanaki”,
 tii iro kantakaantironi jowawakawo Judas tanta, okanta ikamaaritantanakari, aña iri
 kantakaashitakawori ikamaaritantanakari.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶Ikanta Simón Pedro josampitanakiri Jesús: “Pinkatharí, ¿tsikama piyaatika?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tsika janta niyaati naaka, iiro okantzi poyaatina iirokaiti, irooma paata ari onkantaki poyaatina”.

³⁷Ikantanaki Pedro: “Pinkatharí, ¿iitama iiro okantanta noyaatimi? ¿Aritaki noshiniwintakimi!” ³⁸Jakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Imapiroma pishiniwintina? Aña tikiraamintha iñiita tyoopi, mawajatzji pinkanti: ‘Tii niyotziri Jesús’. Imapiro”.

Iri Jesús ojoyawori aatsi jariitantaitari Ashitairiki

14 ¹“Iiro powashiriwaitaa. Pawintaiyaari Pawa, pawintaiyaana iijatzji naaka. ²Janta ipankoki Ashitanari tzimatsi ojoyiki anampitapaiyaawo. Iromi otzimi, iiro nokantzimi niyaatai niwitsikapaimi tsika pinampitapaiyaawo. ³Aririka niyaatai, niwitsikayitai tsika pisaikai, ompoña nompishitaimi naayitaimi, ari pintsipatapaina iirokaiti tsika nosaikai naaka. ⁴Piyotaiyironi iirokaiti aatsi jiyaatantaitari tsika nosaikai”. ⁵Ari ikantanaki Tomás: “Pinkatharí, tii niyotzi tsika piyaati. ¿Tsikama nonkanyaaka niyotantyaawori aatsi?” ⁶Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naaka ‘Aatsi’, ‘Tyaaryoori’, ‘Añaamintotsi’. Apa impampithawokitaitina naaka, ari jariitaiya Ashitanariki. ⁷Arimi piyopirotainami, ari piyotairimi iijatzji Ashitanari. Ari piyotakiri iroñaaka, iriitaki piñaapiintakiri”.

⁸Ikantanaki Felipe: “Pinkatharí, incha poñaayinari Ashitzimiri, tikaatsi pashini nonkowiri”. ⁹Ari ikantanaki Jesús: “Felipe, osamanitaki notsipatakimi iirokaiti, ¿tikiraama piyotana? Ikaatzji ñaakinari naaka, jiñaakiri Ashitanari. ¿Iitama pikantantari? ¹⁰¿Tiima pikimisantana ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori? Okaatzji nokantaytziri, tii naaka nintakaashiwaityaawoni nonkinkithatakotimiro. Iri Ashitanari tsipashiritanari, iriitaki antakaanawori jantawaitani. ¹¹Pinkimisantana ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori. Okompitzimotzimirika jiroka, iiro pikimisantaajaitziro nontasonkawintanti.

¹²Inkaati kimisantainani naaka, ari intasonkawintantai irirori. Ari jimapirotanakiro intasonkawintanti, anaanakiro okaatzji jiñaakoitakinari, tima iro niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Ashitanari. Imapiro. ¹³maawoni pairyagainani naaka inkowakotina jamanamanaatina, aritaki nimatakiniri. Ari onkantya inthaamintantyaariri Ashitanari, okantakaantziro jantzimotantakiri Itomi. ¹⁴Iitarika pinkowakotainari pimpairyagaina naaka, aritaki nimatakimiro”.

Ikajyaakagaitakiriri Tasorintsinkantsi

¹⁵“Aririka pitakotaina, aritaki pinkimisantairo nokantakaantani.

¹⁶Ari nonkamitairi Ashitanari jotyaantimi pashini Ookaakowintimini,

¹⁷Tasorintsipirori jinatyí, iriitaki tsipashiritapiintaimini. Iriima isaawijatzíiti iiro isaikimotziri, tima tii okantzi jíñiiri tii jiyotziri iijatzí. Irooma iirokaiti piyotaiyirini, tima isaikimotakimi, iri nampishiritantaimini.

¹⁸Iiro pikimitari miritzi jookawintaitziri, ari nompiyashitaimi. ¹⁹Irootaintsi, iiro jíñaayitaana isaawijatzíiti. Irooma iirokaiti ari piñaayitaina, kañaaniri pinkantaiya tima kañaaniri ninatzi naaka. ²⁰Aripaiti piyoyitai notsipashiritari Ashitanari, iijatzí iirokaiti pitsipashiritana, ari nokimitari naaka notsipashiritaimi iirokaiti. ²¹Inkaati kimisantapaantitainani, joñaagantziro tyaaryoopiroini jitakotana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari, iijatzí naaka ari nitakotaiyaari, ari noñaagaiyaari”. ²²Ikanta Judas (kaari Iscariote) josampitanakiri: “Pinkatharí, ¿litama poñaagantaiyaanari naakaiti, iiro poñaagaari pashiniiti?” ²³Jakanaki Jesús: “Ikaatzí itakotanari naaka, ikimisantapaantitana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari. Ari nokaatairi Ashitanari nontsipashiritaiyaari jirikaiti. ²⁴Iriima kaari itakotinani, ipiyathapaantitakina. Tii naaka yotashiwaityaawoni okaatzí nokantakimiri, aña Ashitanari otyaantakinari iri yotakaanawori.

²⁵Nokamantatziimiro maawoni jirokapaini iinta nosaikimotzimi. ²⁶Iriima Tasorintsinkantsi, Ookaakowintimini, jotyaaantimiri Ashitanari poyaatinani, iri yotaapaakimironi maawoni, inkinkishiritakaimiro okaatzí nokantayitakimiri. ²⁷Kamiitha pisaikayitai. Tii iro nonkinkithakotashitya tsika okanta isaikakaantzi isaawijatzíiti. Aña naaka matzirori pisaikantaiyaari kamiithapiroini. Iiro powashiriwaitashita, iiro pithaawawaitashita iijatzí. ²⁸Aritaki pikimakina nokantaki: ‘Iro niyaatai, ompoña nompiyi ari ankaatai asaikayitai’. Ari pitakopirotainami, iiro powashiriwaitami nookayitanaimi, aña pinkimoshiriwintinami piyotaki niyaatatyí Ashitanariki, anaataikinari natziritapaintzi. ²⁹Nokamantatziimiro jiroka, pinkinkishiritantyaari paata, imonkaatapaatyaarika. ³⁰Iiro nokinkithawaitsitakaimi, tima aatsikitaki pinkathariwintantawitachari kipatsiki. Okantawitaka tii ipinkathariwintana naaka. ³¹Aritaki onkantya, iro jiyotantyaari isaawijatzíiti nitakotari naaka Ashitanari, nantziniri okaatzí ikantanari irirori. Pinkatziyaiyini. Thami aati”.

Ikimitawo Jesús oponkitzitha pankirintsi

15 ¹Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Naaka kimitawori oponkitzithapiro pankirintsi. Iriima Ashitanari iri kimitakariri pankitzirori. ²Iirorika okithokitzi nochiwatha, ichikachiwathatziro ashitawori. Irooma otzimi kithokitatsiri, jowamiithachiwatziro, jowaankiityaakotziro onkini onkithokipiroti. ³Kimitaka aritaki kaankiityaakotakimi iirokaiti, okantakaimi ñaantsipaini nokamantayitakimiri. ⁴Apaani ochiwatha

pankirintsi chootaryaathataintsiri iiro okithokitai, aña ontzimatyii ojyookantyaawo oponkitzitha. Ari okimitari iijatzi iirorika poisokirokana, iiro okantzi pantairo kamiithari. ⁵Naakataki kimitakawori oponkitzitha pankirintsi, irooma iirokaiti pikimitakawo nochiwatha pinayitzi. Ikaatzi oisokirokanari naaka ari nokimitsitakari irirori, kimiwaitaka ojiykimi inkithokipirotai. Iirorika pitsipashiriyitana, tikaatsi pantayitai. ⁶Ikaatzi kaari oisokirokanari naaka, ari nookawintairi. Ari inkimitaiyaawo okamachiwathatzi pankirintsi, jagaitziro intagaitiro. ⁷Oisokirorika powayitaina, pintyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri, pinkowakotairi Ashitanari oitarika pikowiri, aritaki jimatakimiro. ⁸Aririka pimatanairo joyyakaawintaitakiri kithokipirotsiri pankirintsi, aritaki jiyotaimi imapiro niyotaanitaimi. Iro impinkathaitantyaariri Ashitanari. ⁹Antawoiti nitakotaimi, nojakari Ashitanari jitakotana naaka. Pinintaawaityaawo nitakotaimi. ¹⁰Iikirorika pinkimisantanakityiuro nokantakaantani, ari pinintaawaitaiyaawo nitakotanka, nokimitairo naaka nokimisantapaantiziri Ashitanari nonintaawaitawo jitakotanka. ¹¹Iro nokamantanzimirori jiroka inkini ankimoshiriti, irootaki pinkimoshiripirotantyaari iiroka.

¹²Jiroka nokantakaantani: Pitakotawakaiya nokimitairo naaka nitakotaimi iirokaiti. ¹³Iitarika shiniwintariri inkamawintiri jaapatziyani, joñaagantatziuro jitakopirokanka. ¹⁴Naapatziyani pinatzi iirokaiti aririka pantanauro nokantzimiri. ¹⁵Aritapaaki nokimitakaantzimi ompirataari, tima apaani ompirataari tii jiyotzi okaatzi jantayitzi ompiratariri. Aña nokimitakaantzimi naapatziyani, tima nokamantaimiro maawoni ikantanari Ashitanari. ¹⁶Tii iiroka iyoshiitakinani, aña naaka yoshiitaimi iirokaiti. Naakataki otyaantimini piyaati tsikarika, pinkimitakotaiyaawo pankirintsi kithokipirotsiri, ari pinkantapiintanakitya. Ari onkantya jimatantaimironi Ashitanari oityaarika pinkowakotiriri pimpairyaayitaina. ¹⁷Jirokataki nokantakaantzimiri: Pitakotawakaiya”.

Inkisaniintimi isaawijatzii

¹⁸“Aririka piñaakiro inkisaniintanakimi isaawijatzii, pinkinkishiritiro ari ikantaitakina naaka ikisaniintaitakina. ¹⁹Irojatzi pojakotyaaarimi isaawijatzii, ari jitakotakimimi, ikimitawakaa irirori jitakotawakaiyani. Irooma niyoshiitaimi naaka, pitsipawitari isaawijatzii, irootaki ikisaniintantzimiri. Kimiwaitaka kaarimi iiroka isaawijatzii. ²⁰Pinkinkishiritiro nokantsitakimiri: Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotiri ompiratariri. Ari inkimitaitimiri iirokaiti inkowaiti intsitokaitimi, inkimitaitina naaka. Iitarika kimisantapaantitakinani naaka, aritaki inkimisantaitakimi iirokaiti. ²¹Iro inkowaitantyaari intsitokaitimi, naakataki intsitokawintaiti, okantakaantziro tii jiyotaina iri Pawa otyaantakinari. ²²Iiro otzimaajatzimi ikinakaashitani,

iiromi nopoki niyotaayitairi. Iro kantacha iiro okantai jimanakotairo iyaaripironka. ²³Ikaatzi kisaniintakinari naaka, ikisaniintakiri iijatzí Ashitanari. ²⁴Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi notasonkawintaki jiñaantakawori kaari jiñaapiintaitzi. Okantawitaka jiñaayitakiro jirokapaini, iikiro ikisaniintatyaana, ikisaniintsitakari iijatzí Ashitanari. ²⁵Ari okantzimaita, tima ontzimatyii imonkaatya osankinarintsi, kantatsiri:

Ikisaniintashiwaitakina.

²⁶Aririka impokaki ‘Ookaakowintaniri’, Tasorintsirotatsiri, notyaantapaimiri nontsipatyaari Ashitanari, iritaki yotashiritakaimini piyotantinari naaka. ²⁷Impoña pinkinkithatakotaina iirokaiti, aritaki pitsipatsitakina owakiraini atantanakawori”.

16 ¹“Iro nokantanzimiro jirokapaini, iiro powajyaantantawo pawintaashiritaina. ²Ari piñaakiro iiro ishinitaimi pintyagai tsika japatotapiintaita. Ari piñaakiro iijatzí intsitokaitimi, jiñaajaantaiti jantatziiniri Pawa kamiithari. ³Iro jimatantyaawori jiroka, tima tii jiyotziri Ashitanari, tii jiyotana iijatzí naaka. ⁴Aririka imonkaatya jiroka, iro pinkinkishiritantyaawori nokantakimiri. Irootaki nitantanzimiro nokamantzimiro”.

Jantakaantziri Tasorintsinkantsi

“Tii nokamantsitzimiro owakiraini jiroka, tima irojatzí notsipayitzimi. ⁵Irootaintsi niyaatai nontsipatapaiyaari otyaantakinari. Tikaatsimaita osampitakowintironi tsika niyaatai, ⁶apa powashiritaiyani pikimakina nokantakimiro jirokapaini. ⁷Pinkimi nonkantimiro tyaaryoori. Iro kamiithatzimotimini iirokaiti niyaatai. Tima iirorika niyaatai, iiro ipoki iitachari ‘Ookaakowintaniri’ intsipashiritaimi. Irooma aririka niyaatai, naaka otyaantapairini. ⁸Aririka impokapaaki Tasorintsinkantsi, iri ooñaawontapaakinirini ikinkishiriwaitari isaawijatzíiti, tima ikinakaashiwaitakawo ikinkishiritakotziro kaaripirokantsi, kamiithashirinkantsi, yakawintaantsi. ⁹Ari jiyotakaayitairi iro kaaripirokantsi iirorika ikimisantaitana naaka. ¹⁰Ari jiyotakaayitairi iro kamiithashirinkantsi, nimatziro naaka nowamiithashiriantzi, tima niyaatairika Ashitanariki iiro jokitaitaana. ¹¹Ari jiyotakaayitairi iita jiyakawintaitakiri, iriitaki pinkathariwintakiriri isaawijatzíiti.

¹²Iinirotatsi ojyiki nonkantimiri, kimitaka aritaki anaanakimi nokantakimiri. ¹³Aririka impokaki Tasorintsirotatsiri, iriitaki yotaapaakimironi maawoni tyaaryoori. Tima iiro jiñaawaitashitawo ikowashitari irirori, aña inkamantantiro ikimakiri. Ari jiyotakaimiro onkaati awijatsini paata. ¹⁴Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti, ari onkantya jiyotantaityaawori nowaniinkawo. ¹⁵Tima okaatzi jiyotanitari Ashitanari, irojatzí

niyotanitari naaka. Irootaki nokantantakari: ‘Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti’ ”.

Onkantawitya powashiritya, aritaki pinkimoshiritai

¹⁶“Kapichitapaaki iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina iijatzi. Tima niyaataatyí Ashitanariki”. ¹⁷Ikanta jiyotaani josampitawakaanaka: “¿Iitama ikantakotziri? Ikantakai kapichitapaaki iiro añaayitairi, iro osamaniwitatya ari añaagairi iijatzi, tima jiyaatatyí Ashitaririki. ¹⁸¿Iitama ikantakotziri ‘kapichitapaaki?’ Tii akimathatziro iita ikinkithatakotziri”. ¹⁹Ari jiyotaki Jesús ikowaiyatziini josampitiri, ikantanakiri: “Nokantaiyakimini: ‘Kapichitapaaki, iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina iijatzi’. ¿Irooma posampitawakaari? ²⁰Ari piñairo piraawaitaiya, owashiri pinkantaiya, piñaaminthatiri isaawijatziti ikimoshiritaiyini. Onkantawitya powashiriwaitya, aritaki piñiuro pinkimoshiriti. Imapiro. ²¹Aririka ontzimaaniti tsinani, okimaatsiwaita. Aririka intzimaki owaiyani, ompiyakotanakiro okimaatsiwaitaka okimoshiriwintanakitziiri iinchaanikiti. ²²Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyíi powashiriwaitya iirokaiti. Aririka piñaawaina, oiyiki pinkimoshiritanai, tikaatsi owashiritakaimini. ²³Paata tikaatsi posampitainari. Iri Ashitanari mataimironi oitarika pinkowakotinari pimpairyayitaina. ²⁴Pamanapiintari Ashitanari pikowakotziri oitarika, pikaminthawaitashitari. Irooma aririka pinkowakotairi, ontzimatyíi pimpairyapiintaina naaka. Aririka pinkantya pinkowakotapiintari, aritaki jimatakimiro, irootaki pinkimoshiritantaiyaari”.

Noitsinampaakiro naaka isaawijato

²⁵“Nojyakaawintatziimiro maawoni nokinkithatakotakimiri. Iro kantacha irootaintsi imonkaatya iiro nojyakaawintaimiro, aña koñaawoini nonkinkithatakotaimiri Ashitairi. ²⁶Paata, ari piñaayitairo iirokaiti pimpairyagaina pinkowakotairi Ashitanari. Tii naaka kamitakowintaimini. ²⁷Iriitaki Ashitairi itakoyitaimiri iirokaiti. Iro jítakotantzimiri, tima pitakoyitana naaka, pikimisantakina nopoñaakawo naaka Pawaki. ²⁸Nopoñaanaka Ashitairiki nopokantakari jaka kipatsiki. Iro nookawintanairo kipatsi iro nompíyi Ashitairiki”.

²⁹Ipoña ikantanaki jiyotaani: “Koñaatanaki piñaawaitziri, tii pojyakaawintawaitziro. ³⁰Noñaakimi piyotziro maawoni tsikarika oiyita, tii okowajaanta intzimi osampitimini, aña piyotziro iitarika ikinkishiritari. Irootaki nokimisantantari imapiro pipoñaaka Pawaki”. ³¹Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Arima, kimisantaime iroñaaka? ³²Monkaatapaaka. Irootaintsi, piñaayitiro pintzimpoiki pinkinayiti tsikarika, ari pookawintanakina apaniroini. Iro kantacha tiimaita nosaiki apaniroini, aña Ashitanari tsipatanari. ³³Nokamantayitziimiro maawoni

jiroka onkantya piñaantyaawori kamiitha pisaiki pintsipatina naaka. Jaka isaawiki, oiyiki piñaashywaityaawo. Iro kantacha, pishintsishiriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka isaawijato”.

Jesús jamanakotari jiyotaani

17 ¹Ikanta ithonkakiro ikantakiro jirokapaini, aminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: “Ashitanarí, monkaapaititapaaka. Poñaagantairo jowaniinkawo pitomi, iroñaagantsityaawo iijatzi pitomi powaniinkawo iiroka. ²Irokataki owakiriri ipinkathariwintantariri maawoni atziri, inkañaanitakaantyaariri ikaatzi pashitakaakariri. ³Aririka jiyoitaimi apaniroini Pipawapirotzi iiroka, jiyoitairi Jesucristo potyaantakiri, ari inkañaanitakairi. ⁴Noñaagantakimiro powaniinkawo jaka kipatsiki, nohotyaakimiro pikantakinari nantiro. ⁵Pishinitina nontsipataimi, Ashitanarí, ari ankaati añaayitairo owaniinkawo akimita kitziroini tikiraamintha awitsikiro kipatsi.

⁶Jirikaiti piyoshiitairi pashitakaanari, niyotaayitairi iitarika iiroka. Irokataki ashitsitariri, ipoña pashitakaayitanaari naaka. Nokimisantakaayitaimiri piñaani. ⁷Ikinkishirita, okaatzi niyotanitari naaka, irokataki yotakaanawori. ⁸Niyotaayitairi okaatzi piyotakaanari, ikimisantanakiro jirikaiti. Ikinkishiritanaa tyaaryoo nokaatzimi iiroka, ikimisantanai irokataki otyaantakinari. ⁹Naakataki kamitakowintziriri jirikaiti. Tii iri nonkamitakowinti nampitashiwaitawori kipatsiki, aña nokamitakowintatziiri pashitakaanari. ¹⁰maawoni nashitari naaka irijatzi pashitari iiroka. Ikaatzi pashitari iiroka irijatzi nashitari naaka. Tima iriitaki oñaagantaironi nowaniinkawo. ¹¹Iro nosaikanai jaka isaawiki, niyaatai nontsipatapaimi iiroka, irooma jirikaiti iikiro isaikanakityi. Ashitanarí Tasorintsi, pinkimpoyaawintiri impairyaaapiintantimini, iro jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka. ¹²Iinta notsipayitari jaka isaawiki, naamaakowintari, nokimpoyaawintziri ipairyaaapiintantzimiri. Iro itzimayitai piyashiwaitaachani, apatziro inkantakaiyaawo jiiitatziri ‘Otomi piyashiwaitaantsi’, ari imonkaatyaari okinkithatakotakiri Osankinarintsipirori. ¹³Iro niyaatai pisaikinta iiroka. Irootaki nokantantawori jirokapaini iinta nosaiki isaawiki, inkimitantyaanari naaka inkimoshiritaiyini kamiithaini jirikaiti. ¹⁴Niyotaakiri piñaani, owanaa ikisaniintaitanakiri, tima tii ikimitanaari isaawijatziiiti, nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi. ¹⁵Tii nokowakotzimi paayitairi isaiki jaka isaawiki, apa pinkimpoyaawintairi ikaaripirotakaitzirikari. ¹⁶Nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi, iijatzi jirikaiti tii jojanyaari isaawijatziiiti. ¹⁷Pintasorintsishiritakairi jaakowintanaiyaawo tyaaryoori. Tima tyaaryoori inatzi piñaanitari iiroka. ¹⁸Pikimitaakina naaka potyaantakina nosaikimotiri isaawijatziiiti, ari nonkimitairi iijatzi iriroriiti notyaantairi isaikimotairi. ¹⁹Okowapirotya nontasorintsishiritai

noshiniwintaiyaari jirikaiti, onkantya intasorintsishiritantaiyaari iijatzi irirori.

²⁰Tii apa nonkamitakowintiri jirikaiti, ña nokamitakowintsitari inkaati kimisantainani aririka inkinkithatakaayitairi jirikaiti.

²¹Namanakowintari maawoni jirikaiti onkantya jiwithaawakaantaiyaari, apaani inkantaiya jiwithaanaimi iiroka. Ashitanarí, akimita aaka awithaawakaa, ari inkimitaiyaari iijatzi iriroriiti jiwithaawakaapirotaiya, onkantya inkimisantantaiyaari isaawijatziiiti iirokataki otyaantakinari.

²²Jiroka nowaniinkawo, okaatzi poñaagakinari, irojatzí nimatairi naaka noñaagairi iriroriiti. Ari onkantya jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka. ²³Tima pitsipashiritana iiroka, ari nokimitsitari iijatzi naaka notsipashiritari iriroriiti, ari onkantya jiwithaawakaantyaari. Iro

inkinkishiritantyaari isaawijatziiiti iirokataki otyaantakinari, antawoiti pitakotakari pikimitaakina naaka antawoiti pitakotakina. ²⁴Ashitanarí, iirokataki ashitakaakinari jirikaiti, nokowi intsipatina tsika nosaikai naaka, jiñaantaiyaawori nowaniinkawo. Irokataki owaniinkatakaakinari, tima pitakotsitakina kitziroini tikiraamintha iwitsikaata kipatsi.

²⁵Ashitanarí tampatzikashiriri, tii jiyotaimi isaawijatziiiti. Iro kantacha naaka niyotzimi, iijatzi jirikaiti jiyotzi iirokataki otyaantakinari.

²⁶Niyotaayitairi iitarika iiroka, iikiro niyaatakaatyiiro niyotairi, tima notsipashiritaari, nitakoyitaari pikimitaakina naaka pitakotakina”.

Jagaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

18 ¹Aritaki ithonkanakiro ikantayitakiro jiroka, shitowanaki Jesús itsipatanaari jiyotaani jiyaatiro intatsikironta owaryiinkariti jiiitaitziro “Cedrón”. Ari otzimiri pankirintsimashi, tsika janta isaikapaaki Jesús itsipayitakari jiyotaani. ²Jiñiitawo iijatzi Judas jirika pithokashitantachani, tima ari isaikakaapiintziri Jesús jiyotaani janta. ³Ari jariitapaaka Judas itsipatapaakari owayiriiti, itsipatakari aamaakowintawori tesorintsipanko jotyaaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaaantani iijatzi Fariseo-paini. Joirikayitapaakiro itsitokaminto, jamaki iijatzi jootaminto. ⁴Iro kantacha Jesús jiyotsitakawo maawoni awijiyimotirini, ishitowashitanakiri, josampitawakiri: “¿Iitama paminaminatziri?” ⁵Ikantayini jirikaiti: “Naminaminatziiri Jesús Nazaret-jatzi”. Ari ikantzi Jesús: “Naakataki”. Jirika Judas pithokashitaniri ari itsipatakari jirikaiti. ⁶Jiñaawaitanaki Jesús, ipiyaponthotaiyanakani itaapiiki, tyagaiyanakini. ⁷Japiitanakiri Jesús, josampitziri: “¿Iitama paminaminatziri?” Japiitanakiro irirori, ikantzi: “Naminaminatziiri Jesús Nazaret-jatzi”. ⁸Ari japiitanakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki nokantakimi naakataki. Naakarika paminaminatzi, potyaantairi notsipayitakari, jiyaataita”. ⁹Ari

imonkaatari ikantsitakari Jesús: “Ashitanarí, ikaatzi pashitakaakinari, iiro ipiyakaantawaita apaani”.¹⁰ Ikanta Simón Pedro, otzimimotziri irirori josataaminto, jinoshikanakiro, itotsitakiri ikimpitapironampi iitachari Malco, jotsikatani Ompiratasorintspirori.¹¹ Ipoña Jesús, ikantanakiri Pedro: “Powairo posataaminto. Iri Ashitanari shinitakinari nonkimaatsiwaityaawo jiroka, ¿iroma okantzi nimonkaatiniri?”^d

Jaitanakiri Jesús Ompiratasorintspiroriki

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Ikanta owayiriiti itsipatakari ijiwari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsiptanko jotyaaantani Judá-mirinkaiti, joirikanakiri Jesús, joojotanakiri.¹³ Ari jitapaintawo ikinakaanakiri ipankoki Anás. Iriitaki rikonkiri Caifás Ompiratasorintsiptotatsiri.¹⁴ Jirika Caifás iriitaki kantakiriri kitziroini Judá-mirinkaiti: “Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai”.

Ityaaki Pedro iniyankiitiritiki Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, joyaatakowintanakiri Jesús. Jirika pashini yotaari, iñaapiintani jinatzí Ompiratasorintspirori, irootaki ityaantapaakari joyaatakowintakiri Jesús.¹⁶ Iriima Pedro ari ikatziyapaakari jantakironota otantotsiki. Jirika yotaari iñaapiintani Ompiratasorintspirori, ikinkithawaitakaakiro aamaakowintawori ashitakowontsi, iro omontyaantakariri iijatzí Pedro.¹⁷ Okanta aamaakowintawori ashitakowontsi, osampitakiri Pedro: “¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?” Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Tii naaka”.¹⁸ Tima okatsinkaityaatzi, jirikaiti ompirataari itsipatakari aamaakowintawori tasorintsiptanko jowaampataiyakini paampari. Ari isaiki jakitsitaiyani. Ari itsipatakari iijatzí Pedro jakitsitaiyani paampariki.

Anás josampitziri Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Ikanta Ompiratasorintspirori jitanakari Jesús josampikowintziri jiyotaanipaini, iijatzí okaatzi jiyotaantakiri.²⁰ Ari ikantanaki Jesús: “Nokinkithatakaapiintakiri maawoni atziriiti. Niyotaantapiintaki japatotapiintaita iijatzí tasorintsiptankoki, japatotaiyani maawoni

^d **18.11** Jiroka ikantakotakiri jaka Jesús: “Iri Ashitanari shinitakinawori nonkimaatsiwaityaawo jiroka”. Irojatzí ojjawori inkantimi: “Iri Ashitanari shinitakinawori nomirityaawo kipijyaari”. Iro ojyakaawintacha aririka inkimaatsiwaitaiya, okimiwaitawo jimiriyiitawo kipijyaari.

Judá-mirinkaiti. Tii nimanakaawo okaatzi nokinkithayitziri. ²¹ ¿Litama posampitantanari naaka? Posampitiri ikaatzi kimayitakinari. Iriiyitaki yotzirori okaatzi nokantayitakiriri”. ²² Jakakiri Jesús, apaani aamaakowintawori tesorintsipanko ipajapootanakiri, ikantziri: “¿Arima pinkantiri pakiri Ompiratasorintsipirori?” ²³ Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsirika kaaripirori noñaawaitakiri, pinkantinawo tsika otzimi. Aña okaatzi noñaawaitakiri kamiitha inatzi. ¿Litama pipajapootantanari?” ²⁴ Ikanta Anás jotyaantakiri isaiki Caifás Ompiratasorintsipirotsiri, joojotaka.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Irojatzí ikatziyaka Pedro jakitsiwaita paampariki. Ari josampiitakiri: “¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?” Ari jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tii naaka”. ²⁶ Ikanta osamaniityaaki josampitairi iijatzí jompiratani Ompiratasorintsipirori, iriitaki ijyininkathori itotsitakiri inkaanki ikimpita, ikantziri: “¿Kaarima iiroka noñaaki itsipatzimi pankirintsimashiki?” ²⁷ Ari japiitanakiro Pedro jotikañaanitantzi, aripaiti jiñaanaki tyoopi.

Jaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

²⁸ Aritaki kitiiyyitzimatanaki, jomishitowaitanairi Jesús ipankoki Caifás, jaitanakiri isaikinta Pilato ijiwariti Roma-jatzi. Tii ityayipaakini Judá-mirinka ipankoki Pilato, tima aririka intyaapankotakiri ipiyathatakawo Ikantakaantaitani ikitiwathatantaitari, iiro okantzi joimoshirinkiro kitiiyyiri Anankoryaantsi. ²⁹ Irootaki ishitowantapaakari Pilato, ikinkithawaitakairi, ikantziri: “¿Litama jantakiri jirika atziri?” ³⁰ Ikantaiyini irirori: “Iromi ikaaripirotzimi jirika, iirotya namirimi jaka”. ³¹ Ikantzi Pilato: “Paanairi iirokaiti, powasankitairi tsika okantzi ikantakaantaitzimiri”. Ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Aña tii pishinitapiintina nashiryantya naaka”. ³² Ari imonkaatakari ikantsitakari Jesús tsika onkantya jowamaitiri.

³³ Ipoña ipiyanaka Pilato ityaapaintzi inthomainta ipankoki, ikaimapaakiri Jesús, josampitakiri: “¿Irokatakima Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” ³⁴ Ari ikantzi Jesús: “¿Piyotashitawoma posampitanari? Kimitaka tzimatsi iita kantakimiri iitarika naaka”. ³⁵ Jakanaki Pilato: “¿Naakama Judá-mirinka? Aña iri pijyininkaiti amakimiri jaka itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari. ¿Litama pantakiri?” ³⁶ Ari ikantzi Jesús: “Tii nopinkathariwintantzi naaka jaka isaawiki. Ari onkantyaami, aritakimi piñaakimi oyyiki nowayiriti piyakowintinani, iiro jaakaantantana Judá-mirinkaiti. Tii ari nompinkathariwintanti jaka”.

³⁷Japiitanakiri Pilato josampitanakiri: “¿Arima, iirokataki Pinkathari?” Ari ikantzi Jesús: “Iirokataki kantaintsiri. Irootaki notzimantakari, irootaki nopokantakari jaka kipatsiki nokinkithatakotairo tyaaryoori. Tima ikaatzi kamaitanaawori tyaaryoori, ikimisantapaantitana”. ³⁸Ari ikantzi Pilato: “Irojatzitawitacha, tyaaryoori”. Ikantanakiri, shitowanaki ipiyotaiyakani Judá-mirinkaiti, ikantapairi: “Tiitya noñiro iitya inkinakaashityaari jirika atziri.

³⁹Poimoshirinkapiintziro Anankoryaantsi, pamitaiyawoni nomishitowi apaani jaakaantaitziri. ¿Nomishitowakaantairima jiiitaitziri ‘Piwinkathariti?’ ” ⁴⁰Ari ikaimaiyanakini maawoni, ikantaiyini: “¡Iiro pomishitowiri jirika! ¡Iri pomishitowi Barrabás!” Jirika Barrabás, koshintzi jinatzi.

19 ¹Ikanta Pilato ipajatakaantakiri Jesús. ²Ikanta owayiriiti jimpitatapotaki kitochii ikimitakaantakiro amathairintsi, jamathaitakiri Jesús. Ipoña ikithaatantakari pitzirishimawotatsiri kithaarintsi.^e ³Ari ipiyowintapaakari, ishirontaminthawaitari ikantaiyirini: “¡Jirikatá Iwinkathariti Judá-mirinkaiti!” Ipajapootzimaitari. ⁴Iijatzi ishitowapai Pilato, ikantapairi Judá-mirinkaiti: “Paminiri, jirika nomishitowakiri piyotantyaari tii noñi oita ikinakaashitakari jirika”. ⁵Ishitowapaaki Jesús jamathaitakawo kitochiitapo, ikithaatakawo iijatzi pitzirishimawotatsiri kithaarintsi. Ikantzi Pilato: “¡Jirika atziri!” ⁶Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzi aamaakowintawori tasorintsipanko, ikaimaiyanakini, ikantaiyini: “¡Pimpaikakotakaantiri! ¡Pimpaikakotakaantiri!” Ikantzi Pilato: “Jirika paanakiri iirokaiti pimpaikakotiri, tii noñi naaka oita inkinakaashityaari jirika”. ⁷Jakaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Tzimatsi Ikantakaantaitanari, ontzimatyii jowamagaitiri jirika, ikimitakaantashiwaitaka Itomi Pawa”. ⁸Ikimawaki Pilato ikantaiyakini ikimitakaanta Itomi Pawa jinatzi, owanaa ithaawanaki. ⁹Iijatzi ipiyanaa inthomainta ipankoki, josampitapaakiri Jesús: “¿Tsikama pipoñaaka iiroka?” Tiimaita jaki Jesús. ¹⁰Ikantzi Pilato: “¿Iiroma pakana? ¿Tiima piyotzi pinkatharipirori ninatzi naaka, ari onkantaki nompaiakotakaantimi, ari onkantaki iijatzi nomishitowakaantimi?” ¹¹Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiromi ikantakaawo Jinokijatzi, iirotya pipinkatharipirotzimi. Iroowa nonkantimiri naaka, iri mapirotakirori ikaaripirotzimi amakinari jaka, anaanakiro piyaaripironka iiroka”.

¹²Ari ikowitanaka Pilato jomishitowakaantairimi Jesús, iro kantacha iikiro ikaimotaiyatziirini Judá-mirinkaiti ikantaiyini: “¡Aririka pomishitowakaantairi jirika, tii paapatziyari piwinkatharipiroriti

^e 19.2 Tima irootaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaiytawo poriryaatsiri, ikithaayitawo iijatzi kithaarintsi pitzirishimawotatsiri.

César! ¡Iitarika ogyakotyaarini jirika atziri, ikimitakaantawaita pinkatharimi jinatyí, ikisaniintatziiri César!” ¹³Ikanta ikimawaki Pilato, jamakaantakiri Jesús, jagaitanairi ipiyowintaitakari, joosaikapaakiri tsika jaminakoitapiintziri iyakawintaari, jiitaitziro “Mapipankaa”, iro jiitaitziri iijatzí ñaaniki Heber-paantiri “Gabata”. ¹⁴Ikanta jiwitsikawintaitawo Anankoryaantsi joimoshirinkaitiro, ari tampatzikatapaaki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato jirikaiti Judá-mirinka: “¡Jirika Piwinkathariti!” ¹⁵Iikiro ikaimaiyatziini jirikaiti, ikantzi: “¡Inkami! ¡Inkami! ¡Pimpaikakotakaantiri!” Ari ikantzi Pilato: “¿Kantatsima nompaiakotakaantiri piwinkathariti?” Ari jakaiyanakini ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikantaiyini: “¡Iri César nowinkathariti, tikaatsi pashini!” ¹⁶Ikanta Pilato, joipiyairi Jesús jaanairi Judá-mirinkaiti impaikakotiri. Ari jaanakiri.

Ipaikakoitakiri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

¹⁷Iriitaki natanakirori Jesús inchakota impaikakoitanyaariri, jataki jiitaitziro “Atziririoni”, irojatzi jiitaitziri ñaaniki Heber-paantiri “Gólgota”. ¹⁸Ari ipaikakoitakiri, itsipatsitakiri apiti atziri, apaani jowatzikakoitaki jakopiroriki, jowatzikakoitakiri pashini jampatiki. ¹⁹Ikanta Pilato jontarikakaantaki ipaikakoitakiri Jesús osankinarintsi, kantatsiri: “JESÚS NAZARET-JATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI”. ²⁰Ojyiki Judá-mirinkaiti ñaanatakirori osankinarintsi, tima tii intainapirotzi osaiki nampitsi, tsika ipaikakoitakiri Jesús. Tima josankinaaitakiro jiroka osankinarintsi ñaaniki Heber-paantiri, ñaaniki Grecia-paantiri, ñaaniki Roma-jatzi. ²¹Irootaki jiyaatantakari ijiwari Ompiratasorintsitaari jiñiiri Pilato, ikantakiri: “Iiro posankinatziro: ‘Iwinkathariti Judá-mirinkaiti’. Aña onkantatyiimi posankinatakaanti: ‘Kimitakaantashiwaitachari iwinkathariti Judá-mirinkaiti’”. ²²Iro kantacha Pilato, ikantanakiri: “Okaatzí nosankinatakiri, ari ashi owatyiiro osankinataka”.

²³Ikanta jimatakiro owayiriiti ipaikakotakiri Jesús, jaitsitakiri imanthaki, tii apintakotata itotakiro, ipawakaayitakawo ikaataiyini. Ipoña jaitsitakiri iijatzí iithaari, tii owawikotatya, apaani okanta jontyagaitziro irojatzi isaawiki. ²⁴Ari ikantawakaiyani owayiriiti: “Iiro asagaawaitziro jiroka, apa añaariwintyaawo, ari añaari iita ayironi”. Ari imonkaatari Osankinarintsipirori, kantatsiri:

Ipawakaayitakawo nomanthaki.

Iñaariwintaitakawo noithaari.

Irootaki jantakiri owayiriiti. ²⁵Okanta janta ipaikakoitakiri Jesús ari osaikitakari inaanati otsipatakawo irinto, María iina Cleofas, iijatzí María Magdala-jato. ²⁶Ikanta Jesús jiñaakiro inaanati, otsipatakari jiyotaani

jitakopirotari, ikantanakiro inaanati: “Tsinaní, iriitaki pintomitaiyaari jirika”.²⁷ Ipoña ikantanakiri jiyotaani: “Irootaki pinaanatitaiyaari jiroka”. Aripaiti osaikapankotanakiri jirika iyotaari.

²⁸ Okanta awijayitaki maawoni jiroka, yotaki Jesús aritaki jimonkaatakiro, ikaimanaki: “¡Nomiriwí!” Ari imonkaatari okinkithatakotakiriri Osankinarintsipirori. ²⁹ Ari osaikakotakiri kipijyaari janta kowitziki. Jaanaki inchashithaki, jankowitaki manthakintsi, jomitsitsiyakiro kipijyaariki, jowaankakotakiniri ipaantiki Jesús.^f ³⁰ Jatsimiyawakiro Jesús jiroka kipijyaari, ipoña ikantanaki: “Othotyaapaaka maawoni”. Ari ithaminkotanaka, jatashirinkatanaki.

Josataamirikitaitakiri Jesús

³¹ Ari monkaatapaaka jiwitsikawintapiintawo kitiijyiri jimakoryaantaitari. Tii ikowi Judá-mirinkaiti inkatziyakoti ipaikakoitziri kitiijyiriki jimakoryaantaitari, tima jiroka kitiijyiri iro ipinkathapiroitziri. Irootaki ikowakotantariri Pilato intzinkaaporitaitiri paikakotaari inkamantanatyaari thaankiini, jowatzikaryaakotiriita iijatzi. ³² Ikanta jiyaatanaki owayiriiti, itzinkaaporitapaakiri apaani itsipatakari Jesús ipaikakoitziri, jimatakiri iijatzi pashini. ³³ Ari ipithokashiwitanakari Jesús, jiñaatziiri kamaki. Irootaki kaari itzinkaaporitanti irirori. ³⁴ Josataamirikitashitanakari, yowanaki iriraani otsipatakawo jiña. ³⁵ Jirika kinkithatziirori jiroka, iriitaki ñaakirori rokiki. Imapirotatya ikamantzimiri ari onkantya pinkimisantantyaari iijatzi iirokaiti. ³⁶ Iro awijantakari jirokapaini imonkaatantyaari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:

Iro itzinkaawaitaitziro itonki irirori.

³⁷ Ikantsitaitaka iijatzi:

Ari jaminakoitakiri josataamirikitaitiri.

Ikitaitakiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ikanta okaatapaaki jiroka, José Arimatea-jatzi, ikamitairi Pilato, ikantziri: “Pishinitinari naanairi Jesús”. Jirika José irijatzi kimisantziiriri Jesús, tiimaita jiyoitziiri tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti. Ikanta Pilato ishinitakiniri. Jataki José, jaanairi. ³⁹ Ari ipokitsitapaaka iijatzi Nicodemo, jatashitakiriri pairani Jesús tsiniripaiti, jamakotapaaki kasankaari, oiyiki otinanka jiroka.^g ⁴⁰ Ikanta José itsipatakari Nicodemo jaanairi Jesús, iponatantakari manthakintsi itziritantakari kasankaari.

^f 19.29 Kantakotachari jaka “inchashithaki”, irojatziri ikantayitziiri pairani “isopo”.

^g 19.39 Jiroka kasankaari, itsipataayitakiro mirra, owaaki inhashi jiiitatziri áloe. Oiyiki otinanka okaatzi 100 libra, irojatziri ikantaitatziri 30 kilo.

Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti ikitatapiintziri kaminkari. ⁴¹Janta ipaikakoitakiri Jesús, ari otzimiri pankirintsimashi, ari otzimi owakiraari omoo tikira ikitaitantawoota. ⁴²Ari jowaitakiri Jesús, tima irootzimatapaaki kitijiyiri jimakoryaantapiintari Judá-mirinkaiti.

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

20 ¹Okanta awijanaki kitijiyiri jimakoryaantaitari, ananinkanaki María Magdala-jato amaityaaki iyaati omoonakiki jowaitakiri Jesús. Oñaapaatziro otainkaki mapi jashitantaitakawori omoona. ²Opoña opiyanaka iroori oshiyapirotanakitya iyaatashitiri Simón Pedro itsipatakari pashini yotaari, jitakopirotoni Jesús, okantapaakiri: “¡Jagaitakiri Awinkathariti, tii ayotzi tsikarika jowaitairi!” ³Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, jatanaki kitataariki. ⁴Ishiyanakitya jiyaatanaki apitiroiti. Iro kantacha pashini ishiyapirotanakitya jookanakiri Pedro, iri itapaakawori jariitaka kitataariki. ⁵Initapitapaaki omooki, jiñaapaakitziro omaryaamawotaka iponaitantakariri, tiimaita ityaapaaki inthomainta. ⁶Ari jariitapaaka Simón Pedro, ityaapaaki inthomainta, jiñaapaakiro ijatzi omaryaamawotaka iponaitantakariri. ⁷Jiñiitapaakawo manthakintsi joojoyinaitantakari iitoki, inashita jowaitanakiro tii otsipatawo iponaitantakariri, kamiitha jotzipiyaitanairo. ⁸Ipoña ityaapaaki ijatzi pashini yotaari itapaakawori jariitaka kitataariki. Jiñaapaakiro kantainchari, ari ikimisantapirotanaki. ⁹Tikira ikimathatziro Osankinarintsipirori, aritaki jañagai Jesús. ¹⁰Ipoña ipiyaiyaani ipankoki apiti yotaari.

Joñaagaawo Jesús María Magdala-jato

(Mr. 16.9-11)

¹¹Ari osaiki María opatzimooki iraawaita. Okanta iraawaitaka, ari onitapitzi inthomainta omooki, ¹²oñaatziiri apiti maninkari okitamaanikitaki iithaari, isaikaki tsika jomaryaawiitakari Jesús. Apaani isaikaki iitowiitakari, isaikaki pashini iitziwiitakari. ¹³Ikanta maninkariiti, josampitakiro ikantziro: “Tsinaní, ¿iitama piraantari?” Akanakiri iroori, okantzi: “Tima jaitsiitakinari Nowinkathariti, tii niyotzi tsika jowaitairi”. ¹⁴Iro okantakitziini, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, tiimaita iyotawairi iriitaki. ¹⁵Ari josampitanakiro Jesús, ikantziro: “¿Iitama piraantari tsinaní? ¿Iitama paminiri?” Oñaajaantzi iroori iri ñaanatziro aamaakowintawori pankirintsimashi, okantanakiri: “Pinkatharí, iirokarika aakiriri, pinkamantina tsika powakiri, niyaatiita naminairi”. ¹⁶Ari jiñaanatanakiro Jesús, ikantziro: “¡María!” Ari aminanakiri iroori, okantzi: “¡Raboni!” (iro ikantaitziri

añaaniki aaka: “Yotaanari”.) ¹⁷Ikantziro Jesús: “Aritaki potiyana, tima tikira niyaataita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Iro kantacha piyaati pinkamantinari iyikiiti, iro niyaatai nontsipatapaiyaari Ashitanari tsika itzimi Ashitsitzimiri iijatzi iirokaiti. Iri Nowawanitari naaka, irijatzi Piwawanitsitari iirokaiti”. ¹⁸Okanta iyaatanaki María Magdala-jato, okamantapaakiri maawoni yotaari onagairi Awinkathariti, okamantapairi iijatzi okaatzi ikantakirori.

Joñaagaari Jesús jiyotaaniiti

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹Okanta otsiniritanaki awijanaki kitiiyiri jimakoryaantaitari, apatotaiyakani iyotaari jashitakotaiyakani shintsiini ithaawantari Judá-mirinkaiti. Ari ityaapaakiri Jesús, ikatziyimotapaakari, jiwithatapaari ikantapairi: “¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti!” ²⁰Ikanta jiwithatapaari, joñaagapairi jako, iijatzi imiriki. Ikimoshiriyitaiyanakini jirikaiti jiñaawairi Awinkathariti. ²¹Ipoña japiitanakiro Jesús, ikantziri: “¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti! Ikimitaakina jotyaantakina naaka Ashitanari, ari nonkimitsitaimiri iijatzi iirokaiti notyaantayitaimi”. ²²Ari itasonkiri yotaariiti, ikantziri: “Isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi. ²³Iitarika pimpiyakotairi iiroka jaka, aritaki ipiyakoitairi janta. Iriima kaari pimpiyakotai iiroka jaka, tii ipiyakoitairi iijatzi janta”.

Iisoshirinka Tomás

²⁴Ikanta Tomás itsipatapiintari 12 iyotaari, jiitaitziri “Tsipari”, tii isaiki irirori jariitantapaari Jesús.^h ²⁵Ikanta pashinipaini iyotaari ikamantairi, ikantziri: “Noñiiri Awinkathariti”. Ari jakanaki Tomás, ikantziri: “Irorika noñiiri tsika ipaikawakoitakiri, iirorika notyaantari jakoki, iirorika notyaantamirikitari iijatzi, iiro nokimisantzi”.

²⁶Okanta awijanaki 8 kitiiyiri, japiitairo yotaari japatotaiyani. Ari isaikitakari iijatzi Tomás irirori. Jashitakiro shintsiini ashitakowontsi, iro kantacha Jesús tyaapaaki, ikatziyimotapaari, jiwithatapaari ikantapairi: “¡Kamiitha pisaikayitai iirokaiti!” ²⁷Ikantapairi Tomás: “Jiroka nako, pintyaantawakotina, pintyaantamirikitina iijatzi. Iiro pikisoshiriwaitzi, ¡Pinkimisanti!” ²⁸Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki: “¡Nowinkathariti, Nowawani!” ²⁹Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantantamachiitanakari piñaakina. ¡Kimoshiri inkantaiya kimisantaatsini kaari ñaajaitinani!”

Iita josankinaitantawori jiroka

³⁰Ojyiki japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani itasonkawintantaki, tiimaita osankinatakoyita maawoni jaka. ³¹Iro osankinatantakari

^h 20.24 Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi jiitaitziri pairani “Dídimo”.

jirokapaini onkantya pinkimisantantaiyaari, jirika Jesús iriitaki Cristo, Itomi Pawa. Aririka pimpairyaapiintairi pikimisantairi, aritaki inkañaanitakaimi.

Joñaagari Jesús 7 Jiyotaani

21 ¹Ikanta okaatapaaki jiroka, japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani, inkaarithapiyaaki jiitaitziri Tiberias. Jiroka okantaka. ²Ari itsipatawakaiyani isaiki Simón Pedro, Tomás jiitaitziri iijatzi “Tsipari”, Natanael poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipaini Zebedeo, ipoña apiti pashini iyotaari.ⁱ ³Ipoña ikantzi Simón Pedro: “Niyaataty noshiryaati”. Ikantaiyini pashini: “Ari ankaataiyanakini”. Jataiyanakini, otitaiyapaakani pitotsiki. Tiimaita jayi ishiryaaaiyakini tsiniri.

⁴Okanta okitijiyitzimataki, katziyapaaka Jesús opaayaaki inkaari. Tii jiyotawairi jiyotaani iriitaki. ⁵Ikaimotapaakiri, ikantziri: “Mainariití, ¿Tikaatsima pagaiyini?” Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¡Tiitaawí!”

⁶Ikantzi Jesús: “Powiinkiro pakopiroriki pishiryaaminto, ari paaki”. Ari jimataiyakironi ikantaitakiriri. Jaaki ojyiki shima, tii jaawiyagairo jinoshikairo ishiryaaaminto. ⁷Ikanta yotaari jitakopirotonani Jesús, ikantanakiri Pedro: “¡Iriitaki Awinkathariti jirinta!” Ikimawaki Simón Pedro, ikithaatanaka, mitaanaki inkaariki. ⁸Iriima pashinipaini yotaari pitotsiki ikinakoyitanai jinoshikaatakotairi ishimoni, irojatzí jaatakotantapaari opaayaaki. Tima isaikakotakitzi niyantaaniki.^j

⁹Ikanta jayiitaiyapaakini, jiñaapaakitzi oijaka paampari, ari itashitakari shima, itsipataitakiri tanta. ¹⁰Ari ikantzi Jesús: “Pamaki shima owakiraa paakiri”. ¹¹Ikanta Simón Pedro, joojoryaakotakiri ishimoni, jinoshikakotakiri irojatzí opaayaaki. Antaripaini shima, ikaatzí 153. Tiimaita otzimpijiyi ishiryaaaminto. ¹²Ari ikantzi Jesús: “Thami oya”. Tikaatsi apaani yotaari osampitirini iitakarika, tima jiyopirotaiyakirini iriitaki Awinkathariti. ¹³Jaapaakiro Jesús tanta, ipayitakiri apanipaini, ari ikimitaakiri iijatzi shima. ¹⁴Irootaki mawatanaintsiri joñaagari Jesús jiyotaani jañagai.

Paamaakowintinari noiyyati

¹⁵Ithonkanakiro jowaiyani, josampitanakiri Jesús jirika Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Pitakopirotonama iiroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi iiroka Pinkathari, naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantziri noiyyati”. ¹⁶Japiitakiri josampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pitakotanama?” Ikantzi Pedro:

ⁱ 21.2 Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzí jiitaitziri kitziroini “Dídimo”.

^j 21.8 Kantakotachari “niyantaaniki”, okaatzí osanthatzi “200 akonaki”, irojatzí ikantaitziri “100 metro”.

“Piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintainari nokimitakaantairi noijyati”. ¹⁷Iro mawatanaintsiri josampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿paapatziyanama?” Ari jowashiritanaka Pedro, tima mawajatzi josampiminthatakiri, ari jakanakiri: “Pinkatharí, iirokatakí yotzirori maawoni, piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintainari nokimitakaantairi noijyati. ¹⁸Tima iinta pimainaritzí, pikithaatapiintayita onkini piyaayiti tsika pinintakaawo. Irooma aririka pantaripirotopaaki, poyaawintari pashini kithaataimini, jaayiitaimi tsika tii pikowawitawo piyaati. Imapiro”. ¹⁹Ikantantakawori Jesús jiroka, ikowatzi inkimathaitiro tsika inkantya inkamai paata Pedro impinkathataitanyariri Pawa. Ipoña ikantanakiri iijatzi: “¡Poyaatina!”

Yotaari jitakopirotoni

²⁰Ikanta ipithokanaka Pedro, jiñaatziiri joyaatakiri yotaari jitakopirotoni Jesús, irijatzi apititakariri Jesús jowaiyani pairani, osampitakiriri, ikantziri: “¿Pinkatharí, itzimikama pithokashitimini?” ²¹Ikanta jiñaawakiri Pedro jirika pokapaintsiri, josampitanakiri Jesús: “Pinkatharí, jirika, ¿iitama awijyimotirini?” ²²Ikantzi Jesús: “Arimi nonkowimi aritaki onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantaiyaari paata, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka? Poshiritina iiroka”. ²³Okanta paata ithonka ikimakoitakiro jiroka ikantakiriri Jesús, ikimayitakiro maawoni iyikiiti, jiñaajaantzi iiro ikamita jirika yotaari. Tii ikantatyí: “Ari nokowi...” aña ikantatzi: “Arimi nonkowimi, aritakimi onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantapaatyaari, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka?” ²⁴Naakataki kinkithatakotacha nokantaki “jirika yotaari”, tima naaka osankinatarirori jiroka osankinarintsi. Irootaki ayopirotonaari imapirotatya jiroka. ²⁵Tii nokinkithatakotziro maawoni jantayitakiri Jesús, tima ojyiki inatzi. Arimi osankinatakotyaami maawoni, kimiwaitaka arimi anaanakiro maawoni kipatsi ompiyotya osankinarintsipaini. Ari onkantyaari.